

**Izveštaj civilnog društva o praćenju primene
Kosovskog programa i akcionog plana za borbu
protiv nasilja u porodici 2011-2014,
Nacionalne strategije i akcionog plana za borbu
protiv trgovine ljudima 2011-2014 i
Zakona o zaštiti od nasilja u porodici**

Decembar 2012

Priština, Kosovo

Ovaj izveštaj o praćenju realizacije je podržan od strane Inicijative UNDP-a (Program Ujedinjenih nacija za razvoj) za bezbednost i sigurnost žena (WSSI), a finansiran je od strane holandskog Ministarstva Inostranih Poslova. Stavovi predstavljeni u ovom izveštaju ne predstavljaju stavove UNDP-a.

Kingdom of the Netherlands

*Empowered lives.
Resilient nations.*

Sadržaj

Sadržaj	3
Zahvalnost	5
Spisak skraćenica	6
Izvršni rezime	8
I. Uvod	9
1. Definicije	11
1.1. Nasilje u porodici	11
1.2. Trgovina ljudima	11
1.3. Metodologija istraživanja	12
1.4. Svrha istraživanja	12
1.5. Ciljevi istraživanja	13
1.6. Ograničenja u istraživanju	13
1.7. Struktura izveštaja	13
II. Opšta socijalno-ekonomska situacija na Kosovu i objašnjenje borbe protiv fenomena “nasilja u porodici” i “trgovine ljudima”	15
2.1. Pravni okvir Kosova protiv nasilja u porodici i trgovine ljudima	17
2.2. Misija i svrha KPAPBPNP 2011-2014 i NSAPPTLJ 2011-2014	17
2.3. Konkretni ciljevi KPAPBPNP2011-2014	20
2.3.1. Konkretni cilj 1	20
2.3.2. Konkretni cilj 2	20
2.3.3. Konkretni cilj 3	20
2.4. Konkretni ciljevi NSAPPTLJ 2011-2014	21
2.4.1. Prevencija	21
2.4.2. Zaštita i pomoć žrtvama i svedocima	21
2.4.3. Istraga i kažnjavanje krivičnih dela trgovine ljudima	22
III. Napredak u sprovođenju Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici (KPAPBPNP 2011-2014) na centralnom i lokalnom nivou	24
3.1. Prevencija	24
3.1.1. Agencija za rodnu ravnopravnost	25
3.1.2. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	26
3.1.3. Mediji	27
3.2. Zaštita i bezbednost	28
3.2.1. Državno tužilaštvo – kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama	28
3.2.2. Policija Kosova	30
3.3. Podrška, tretman i reintegracija	37

3.3.1.	Ministarstvo zdravlja	37
3.3.2.	Sigurne kuće.....	38
3.3.3.	Centri za socijalni rad	44
3.3.4.	Pravosuđe.....	45
IV.	Napredak u sprovođenju nacionalne strategije i akcionog plana za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014 na centralnom i lokalnom nivou.....	47
4.1.	Akcioni plan	49
4.1.1.	Prevenција trgovine ljudima	49
4.1.2.	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije.....	49
4.2.	Zaštita i pomoć za žrtve i svedoke.....	50
4.2.1.	Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ).....	50
4.2.2.	Sigurna kuća	52
4.2.3.	Ministarstvo zdravlja	54
4.3.	Istraga, hapšenje i kažnjavanje zločina trgovine	54
4.3.1.	Policija Kosova	54
4.3.2.	Državno tužilaštvo	56
4.3.3.	Pravosuđe.....	56
4.4.	Zaštita dece	57
V.	Zaključak.....	59
VI.	Preporuke	61
	Aneks br. 1: Spisak kontaktiranih osoba/institucija	65
	Aneks br. 2: KPAPBPNP – akcioni plan 2011-2014	68
	Aneks br. 3: NSAPPTLJ – Akcioni plan 2011-2014.....	90

Zahvalnost

Nevladine organizacije (NVO) uključene u praćenju primene **Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014, Nacionalne strategije i akcionog plana za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014 i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici** iskazuju svoju zahvalnost predstavnicima Kosovskih institucija, nevladinim organizacijama, MDA-u (Saradnici za upravljanje i razvoj, eng. *Management Development Associates*), i donatorima koji su doprineli sprovođenju ovog istraživanja. Mnoge institucije na centralnom i lokalnom nivou su kontaktirane kao deo istraživanja uključujući i: Agenciju za rodnu ravnopravnost (ARR), Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije (MONT), Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ), Ministarstvo zdravlja (MZ), Ministarstvo pravde (MP), državne tužioce (DT), Policiju Kosova (PK), zastupnike žrtava (ZŽ), Koalicija sigurnih kuća na Kosovu (KSK), Sudski Savet Kosova (SSK), opštinske sudove, okružne sudove i opštinske uprave za obrazovanje, uprave za zdravstvo, uprave za rad i socijalnu zaštitu, centre za socijalni rad, opštinske centre porodične medicine u skoro svim opštinama Kosova, organizaciju CLARD, medije (RTK, KTV, RTV21, Koha Ditore, Radio Kosovo, itd.) kao i centre za pružanje smeštaja žrtvama nasilja u porodici. Izvinjavamo se ako smo zaboravili da nabrojimo neku instituciju ili organizaciju koja je dala svoj doprinos u realizovanju ovog izveštaja. Ovo istraživanje ne bi moglo da se sprovede bez njihove podrške.

Posebno se zahvaljujemo UNDP projekat Inicijativi za bezbednost i sigurnost žena (WSSI Plus) na finansiranju ovog projekta.

Takođe, zahvaljujemo se kompaniji Saradnici za upravljanje i razvoj (MDA) što nas je obučila i izabrala da pripremimo godišnji izveštaj za 2011. godinu. Organizacije koje su bile deo istraživačkog tima za ovaj izveštaj, su marljivo radile satima na čitanju, diskusiji, psanju i proveru relevantnih činjenica. Članovi ovih nevladinih organizacija su: NVO "CBM" iz Mitrovice, NVO "ZANA" iz Kline, NVO "Sigurna kuća" iz Đakovice, NVO "Centar oštećenih žena" iz Srbice, NVO "MEDIKA BL" iz Prištine, NVO "LULEBORA" iz Prištine, NVO "Za zdrav um" iz Prizrena, NVO "Porodična žena" iz Prizrena, i NVO "Fortesa" iz Kamenice.

Spisak skraćenica

ARR	Agencija za rodnu ravnopravnost
CZŽD	Centar za zaštitu žena i dece
CSR	Centar za socijalni rad
CSZD	Centar sigurnih kuća za žene i decu
RCZ	Regionalni centar za zapošljavanje
CBŽ	Centar za blagostanje žena
URZ	Uprava za rad i zapošljavanje
UZSR	Uprava za zdravstvo i socijalni rad
OITBLJ	Odeljenje za istragu trgovine ljudima
USB	Uprava za socijalno blagostanje
JZPZ	Jedinica za zaštitu i pomoć žrtvama
OUO	Opštinska uprava za obrazovanje
SZK	Statistički zavod Kosova
DND	Dečja Nada i Dom - Kosovo
KZRK	Krivični zakonik Republike Kosovo
SSK	Sudski savet Kosova
MRSB	Ministarstvo rada i socijalne zaštite
MONT	Ministarstvo obrazovanje, nauke i tehnologije
MUP	Ministarstvo unutrašnjih poslova
MZ	Ministarstvo zdravlja
MP	Ministarstvo pravde
MDA	Saradnici za upravljanje i razvoj
MKOS	Ministarstvo kulture, omladine i sporta
ZZ	Zaštitnik žrtava
CZZPTLJ	Centar za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima
IJPN	Istražna jedinica za nasilje u porodici
NVO	Nevladina organizacija

KPPTLJ	Kosovski program za borbu protiv trgovine ljudima
ZP	Zabrana prilaska
SRR	Službenik za rodnu ravnopravnost
KZPŽ	Kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama
MŽK	Mreža žena Kosova
UNDP	Program Ujedinjenih Nacija za razvoj
WSSI Plus	Inicijativa za bezbednost i sigurnost žena
KPAPBNP	Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici
NSAPPTLJ	Nacionalna strategija i akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima

Izvršni rezime

Nasilje u porodici kao negativni fenomen je široko rasprostranjeno u kosovskim porodicama, i uprkos tome što je na snazi zakonodavstva za sprečavanje nasilja u porodici, i dalje je kontinuirani fenomen u našem društvu. Posledice nasilja u porodici su štetne ne samo po pojedinca ili uključenu porodicu, već i veoma utiču na celo društvo.

Državne institucije su na osnovu ove činjenice preduzele konkretne korake pripremom i usvajanjem nacionalne strategije za suzbijanje i sprečavanje ovog fenomena. Institucije su od 2000. godine pripremale strategije za borbu protiv negativnog fenomena koji je naneo štetu kosovskom društvu i čovečanstvu uopšte.

Najnovija strategija izrađena za ovu svrhu je "Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici za period 2011-2014".

Ništa manje zabrinjavajuće nije ni prisustvo ozbiljnog fenomena trgovine ljudima, koji predstavlja zabrinutost još od sukoba na Kosovu 1999. godine i koji je primorao institucije da se ozbiljno suoče sa njim. Za borbu protiv ovog fenomena takođe je izrađena " Nacionalna strategija i akcioni plan protiv trgovine ljudima za period 2008-2011" koja je revidirana maja 2011. godine kada je pripremljena nova "Nacionalna strategija i akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014".

Praćenje rezultata primene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici i primene napred pomenutih strategija pomoći će nam da se bezbednije napredujemo ka borbi protiv ovih fenomena i da ih uklonimo iz kosovskog društva. Ali, postojanje zakona i strategija samo po sebi neće imati potpun pozitivan uticaj ako se zakoni i strategije ne primenjuju na pravi način i ako se ne analiziraju i prilagode trenutnim okolnostima.

Mi smo radi konkretnije analize ovog pitanja, preuzeli odgovornost da procenimo primenu "Zakona o zaštiti od nasilja u porodici" i gore pomenutih strategija. Zakon o zaštiti od nasilja u porodici je bio praćen kao deo praćenja KPAPBPNP.

I. Uvod

Savet Evrope procenjuje da je nasilje u porodici glavni uzrok smrti i povreda kod žena starosti između 14 i 44 godina u Evropi.¹

Nasilje u porodici na Kosovu predstavlja najrasprostranjeniji vid rodnog nasilja². Nedavno usvojena strategija iz 2011. godine pod nazivom "Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici za period 2011-2014" zahteva od institucija, agencija i ostalih organizacija da spreče nasilje u porodici, da zaštite žrtve, krivično gone počinioce, kao i da rehabilituju žrtve, počinioce nasilja i njihovu decu³.

Odgovarajuće usluge pružaju različite institucije, uključujući i između ostalog specijalizovane policijske jedinice, zaštitnike žrtava koji štite prava žrtava, službenike koji pružaju pravnu pomoć, centre za socijalni rad, sigurne kuće, itd.

Usvajanjem Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u julu 2010. i Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici za period 2011-2014 čine važne korake za postizanje napretka u ovom polju. Postojanje ovih zakonskih osnova i akcionog plana ne obezbeđuje potpunu primenu. U tom pogledu, potrebno je praćenje koje obezbeđuje delotvornu i efikasnu primenu zakonodavstva.

Trgovina ljudima je zločin protiv čovečnosti i u sebi sadrži kršenje ljudskih prava; trgovina se odvija putem mreže organizovanog kriminala ili individualno. Počinioci ovih zločina igraju različite uloge čineći različite nezakonite radnje unutar i van teritorije države. Krivična dela trgovine ljudima su podeljena po različitim kategorijama u zavisnosti od svrhe za koju se koriste.⁴

U Republici Kosovo, grupe koje su u najvećem riziku od trgovine ljudima su žene i deca koji se koriste u seksualne svrhe (prisilna prostitucija). Na osnovu izveštaja Policije Kosova, na Kosovu je tokom 2011. godine prijavljeno 39 žrtava trgovine ljudima. Od ovog broja, 35 su bili državljani Kosova. Većina žrtava koje dolaze iz zemalja istočne Evrope je primorano da migrira zbog visokog stepena siromaštva u svojim zemljama i zbog traženja posla i boljeg života. Međutim, prema izveštajima Policije Kosova (PK) najveći broj trgovine ljudima su kosovski državljani. Ova situacija je iskorišćena od strane trgovaca da prevare žrtve obećavajući im bolji život i legalno zaposlenje u ciljanoj državi. Glavna forma korišćenja

¹ Savet Evrope, Parlamentarna Skupština "Nasilje u porodici nad ženama" preporuka 1582,2002.

² Publikacija Mreže žena Kosova "Bezbednost počinje kod kuće: Istraživanja za potrebe prve nacionalne strategije i akcionog plana protiv nasilja u porodici na Kosovu", Priština, Agencija za rodnu ravnopravnost.

³ Regionalni izveštaj iz Gnjilana 2012

⁴ NSAPPTBR 2011-2014, II.2

žrtava ostaje seksualno iskorišćavanje/prisilna prostitucija po barovima koji ilegalno rade širom zemlje. Dokazane činjenice pokazuju da je niz takvih barova zatvoreno 2011 godine.⁵

Nedavno usvojena Nacionalna strategija i akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima (u nastavku "Strategija") za period 2011-2014, Krivični zakonik Kosova, kao i prateće zakonodavstvo predstavljaju zakonsku osnovu i plan za prevenciju, zaštitu i reintegraciju žrtava kao i kažnjavanje trgovaca. Sada je preko potrebno praćenje koje omogućuje delotvorno i efikasno sprovođenje strategije.

Civilno društvo kao ne-državni agent igra svoju ulogu u nadgledanju odgovarajućeg sprovođenja ciljeva strategije, posmatranjem sprovođenja ili nedostataka iz drugačije perspektive. Svrha ovog istraživanja jeste da se generalno naglasi šta je sprovedeno tokom 2011. godine što se tiče konkretnih ciljeva KPAPBPNP 2011-2014 i NSAPPTLJ 2011-2014. Kratak vremenski period koji smo imali na raspolaganju predstavljao je prepreku u prikupljanju svih neophodnih informacija za pripremanje detaljnijeg izveštaja za svaki konkretan cilj. Strategije su pripremljene sa ciljem da se u potpunosti sprovedu, te je zbog toga nadgledanje i procena od strane nepristrasnog posrednika, civilnog društva u ovom slučaju, neophodno kako bi se predstavila realna situacija o tome šta je završeno, i šta tek treba da se završi u datom vremenskom periodu.

⁵ Policijski izveštaj – Odeljenje za borbu protiv trgovine ljudima, oktobar 2012

1. Definicije

1.1. Nasilje u porodici

Nasilje u porodici– jedna ili više namernih radnji ili propusta počinjenih od strane jedne osobe protiv druge osobe sa kojom je on/ona u porodičnoj vezi, ali nije ograničeno na:⁶

- korišćenje fizičke snage ili psihološkog pritiska prema drugom članu porodice;
- bilo koja druga radnja člana porodice, koja može naneti ili pretiti da nanese fizički bol ili psihološku patnju;
- izazivanje osećaja straha, lične ugroženosti ili pretnje po dostojanstvo;
- fizički napadi bez obzira na posledice;
- vređanje, napadanje, nazivanje uvredljivim imenima i druge vrste nasilnog zlostavljanja;
- ponovljeno ponašanje sa ciljem omalovažavanja druge osobe;
- ne pristajanje na seksualne radnje i seksualno zlostavljanje;
- nezakonito uskraćivanje slobode kretanja druge osobe;
- oštećenje imovine ili uništavanje ili pretnje da će to uraditi;
- izazivanje straha kod druge osobe za njeno/njegovo fizičko, emotivno i ekonomsko blagostanje;
- nasilan upad, isterivanje iz zajedničkom mesta stanovanja ili stana druge osobe;
- kidnapovanje.

1.2. Trgovina ljudima

Prema zakonima na snazi⁷, izraz “trgovina ljudima” znači regrutovanje, transport, prenos, skrivanje ili prijem lica, putem pretnje silom ili upotrebe sile ili drugih oblika prinude, otmice, prevare, obmane, zloupotrebe ovlašćenja ili pozicije ranjivosti ili davanja ili primanja novca ili koristi kako bi se postigao pristanak osobe koja ima kontrolu nad drugom osobom a sve u svrhu eksploatacije. Zakonska osnova se temelji na nizu dokumenata i međunarodnih konvencija.

⁶ Zakon o zaštiti od nasilja u porodici 03/L-182

⁷ Privremeni krivični zakonik Kosova, član 139

1.3. Metodologija istraživanja

Na ideju da se sprovede ovo istraživanje došao je projekat finansiran od UNDP, Inicijativa za bezbednost i sigurnost žena (IBSŽ) na Kosovu. Kao deo projekta "Obuka civilnog društva u nadgledanju i ocenjivanju KPAPBPNP 2011-2014 i NSAPPTLJ 2011-2014", formirana je neformalna mreža sastavljena od radnika nevladinih organizacija radi učešća u obuci, a njih su predavači izabrali da sprovedu istraživanje i da potom napišu godišnji izveštaj. Ova mreža je bila organizovana u pet regionalnih grupa za izvođenje istraživanja u pet regiona na Kosovu (Priština, Mitrovica, Peć, Prizren, Gnjilane). Prikupljeni materijal je nakon istraživanja razvrstan i rezimiran je u jedan sveobuhvatni godišnji izveštaj. Istraživanje se zasnivalo na podacima prikupljenim iz izveštaja, statistike, razgovora sa odgovornim osobama: portparolima, šefovima odeljenja, itd. *(za više detalja pogledajte Aneks br. 1 Listu kontaktiranih i intervjuisanih osoba)*, kao i relevantnim institucijama. Veliki broj individualnih sastanaka je održan sa odgovornim osobama u svakoj instituciji ili organizaciji. Takođe, pismeni zahtevi su slani putem elektronske pošte ili su lično dostavljeni odgovarajućim institucijama. Kako bi se došlo do ovog konačnog nacрта, na početku je sprovedeno istraživanje odštampanih materijala kao što su zakoni, uredbe, analize i raniji izveštaji u vezi sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici i nacionalnom strategijom i akcionim planom za borbu protiv trgovine ljudima za period 2011-2014, kao i Kosovskim programom i akcionim planom protiv nasilja u porodici za period 2011-2014.

1.4. Svrha istraživanja

Cilj sprovođenja ove procene jeste da se analizira primena **Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014, Nacionalne strategije i akcionog plana za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014 i Zakona o zaštiti od nasilja u porodici tokom 2011 godine.**

Cilj istraživanja od strane mreže organizacija civilnog društva jeste da se prate državne institucije i njihova privrženost u sprovođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, nacionalne strategije i akcionog plana protiv trgovine ljudima za period 2011-2014 i Kosovski program protiv nasilja u porodici 2011-2014. Odnosno, mi smo prikupili informacije od ključnih aktera uključenih u sprovođenju ciljeva i o njihovim aktivnostima u vezi sa sprovođenjem planiranih ciljeva za 2011. godinu.

Naša namera je bila da pripremimo izveštaj koji uključuje sve aktere koji imaju iskustva u borbi protiv nasilja u porodici i trgovine ljudima. Zahvalni smo svima onima koji su nam pomogli na ovom putu.

1.5. Ciljevi istraživanja

Ciljevi istraživanja uključuju:

- Utvrđivanje nivoa saradnje i koordinacije ključnih aktera za sprovođenje ove dve strategije i zakona.
- Podizanje svesti građana o postojanju fenomena “nasilja u porodici” i “trgovine ljudima” i podizanje svesti o postojanju dve nacionalne strategije za borbu protiv tih fenomena.
- Utvrđivanje nivoa do kojih se zakon i strategije primenjuju na lokalnom nivou.
- Nivo realizacije strateških ciljeva, itd.

1.6. Ograničenja u istraživanju

Glavno ograničenje u istraživanju i izradi ovog izveštaja je bio kratak vremenski period za ovaj zadatak. Uzimajući u obzir da je većina kontaktiranih institucija zatražila pismeni službeni zahtev i odgovor u zakonskom roku od 14 dana kako bi procesuirali zahtev i pružili odgovor na isti, bilo je nemoguće sakupiti puno informacija za 10 dana koliko je svaka grupa imala na raspolaganju za prikupljanje podataka. Zabrinjava što naše državna institucije nemaju odgovarajuću bazu podataka. Podaci u ovim institucijama se i dalje drže u sveskama i neslužbenim knjigama ili u boljim slučajevima u datotekama u MS Wordu ili Excelu, koje službenici ne mogu naći gde su sačuvali. Samim tim, većina informacija koje nedostaju u ovom izveštaju nisu prikupljene zbog vremenskog ograničenja i nepostojanja modernog softvera – baze podataka. Nedostatak podataka je onemogućio da dublje analiziramo podatke i uporedimo ih sa podacima koje smo prikupili od različitih aktera, kao što su: policija, sudovi i tužilaštvo. Sve prikupljene informacije pokrivaju period od januara do decembra 2011. Opštine na severu Kosova: Leposavić, Zvečan i Zubin Potok nisu uključene u ovo istraživanje zbog nestabilne situacije u tom delu zemlje.

1.7. Struktura izveštaja

Izveštaj sadrži 6 poglavlja:

Poglavlje I: Prvo poglavlje će pokriti uvod, metodologiju istraživanja, ciljeve i istraživačka ograničenja.

Poglavlje II: Ovo poglavlje će pokriti opštu situaciju na Kosovu i kontekst borbe protiv “nasilja u porodici” i “trgovine ljudima”,

Poglavlje III: Ovo poglavlje uključuje prikupljene podatke u vezi sa sprovođenjem Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici (KPAPBPNP 2011-2014).

Poglavlje IV: Ovo poglavlje uključuje prikupljene podatke u vezi sa sprovođenjem ciljeva Nacionalne strategije i akcionog plana za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014 na centralnom i lokalnom nivou.

Poglavlje V: Zaključak

Poglavlje VI: Preporuke

II. Opšta socijalno-ekonomska situacija na Kosovu i objašnjenje borbe protiv fenomena “nasilja u porodici” i “trgovine ljudima”

Kosovo, sa površinom od 10.887 km² i stanovništvom od oko 2 miliona⁸, nalazi se u centralnom delu Balkanskog poluostrva.

Promene koje su se desile na Balkanu nakon 1990. godine kao rezultat tenzija i oružanih sukoba u bivšoj Jugoslaviji, dovele su do velikih promena ne samo u političkoj mapi regiona, već i u socijalno-ekonomskoj situaciji zemalja. Kosovo, sa svojom centralnom pozicijom na Balkanskom poluostrvu, ekonomskim i ljudskim resursima, brojnim vezama sa okolnim državama, ima uslove za ekonomski i socijalni razvoj održavanjem svoje multi-etničke strukture, i težnjom za evro-atlantske integracije.

Kosovo karakteriše mlado stanovništvo, sa oko 50% stanovništva mlađeg od 24 godine i samo 8% starijih od 64 godina. U poređenju sa drugim državama u regionu, Kosovo ima najveću stopu nezaposlenosti. Procenjuje se da je u 2008. godine 48% radne snage bilo nezaposleno. Nezaposlenost ima tendenciju da postane dugoročna, sa 82% nezaposlenih bez posla duže od 12 meseci. Stopa nezaposlenosti kod mladih je 73%. Takođe, stopa nezaposlenosti je različita u smislu polova. Nezaposlenost kod žena je 55%, dok je kod muškaraca 39%. Broj učenika koji napuštaju školu i dalje predstavlja zabrinutost, pogotovo za devojčice. U periodu od 2005. do 2008. godine, rast bruto domaćeg proizvoda (BDP) je ubrzan sa prosečnim godišnjim rastom većim od 4%, i dostigao je 5.4 % u 2008⁹.

Makro-ekonomija kao i socijalni i tradicionalni pokazatelji za Kosovo nisu ohrabrujući, sa ograničenim rastom BDP-a koji ne može smanjiti stopu nezaposlenosti od 48 % i stopu siromaštva koja ostaje na 45 %.

Ovi niski socijalno-ekonomski pokazatelji ilustruju razvojne protivrečnosti koje ne samo da su stvorile socijalno-ekonomska pitanja, već i probleme koji se odnose na organizovani kriminal., Kosovo se trenutno smatra za zemljom porekla, ciljnom zemljom i možda tranzitom u trgovini ljudima.

Nedostatak jedinstvene periodične baze podataka o nasilju u porodici primorava nas da koristimo podatke iz anketa, sprovedenih studija i istraživanja, kao osnovu za formulisanje politika i programa za borbu protiv nasilja u porodici, od strane centralnih i lokalnih institucija. Neke od relevantnih informacija su i dalje relevantne i zasnivaju se na mišljenju stanovništva

⁸ Raniji rezultati REKOS-a <http://esk.rks-gov.net/rekos2011/repository/docs/REKOS%20LEAFLET%20ALB%20FINAL.pdf> ⁸

⁹ Podaci o pokazateljima uzetim iz izveštaja o Izveštaju o humanom razvoju na Kosovu 2012, tabela 2.2, strana 38

o ovom fenomenu. Međutim, konsultacija sa ovim studijama i istraživanjima nas približava realnoj situaciji u vezi sa nasiljem u porodici na Kosovu.

Agencija za polnu ravnopravnost (APR) je aprila 2008. godine pokrenula inicijativu za istraživanje nasilja u porodici na Kosovu, koju je sprovedla Mreža žena Kosova (MŽK) uz podršku Inicijative UNDP-a za bezbednost i sigurnost žena, što je dovelo do izveštaja "Bezbednost počinje kod kuće". Nalazi izveštaja pokazuju sledeće¹⁰:

- Nasilje u porodici na Kosovu ima rodnu formu gde pretežno muškarci vrše nasilne radnje protiv žena ili devojčica.
- Više od jedne trećine ispitanika veruje da "je prirodno da dođe do nasilja u porodici kada se parovi svađaju"
- Seksualno nasilje se ne prepoznaje kao nasilje u porodici, ako se dešava između partnera.
- 50% ispitanika (više žena nego muškaraca) je uvereno da bi "deca ponekad trebalo da dobiju po zadnjici".
- 40% ispitanika je priznalo da stariji ljudi predstavljaju teret za porodicu.
- 9,1% ispitanika se složilo da osobe sa invaliditetom moraju biti zatvorene kod kuće jer predstavljaju sramotu porodice.
- 82% ispitanika je priznalo da nasilje u porodici smatraju sramotom koja se ne sme otkriti van kuće.
- 40% ispitanika koji su doživeli nasilje je izjavilo da nikome nisu ništa rekli u vezi sa slučajem.
- Žene koje žive u ruralnim sredinama češće su žrtve nasilja.
- Institucija u koju žrtve nasilja imaju najviše poverenja je Policija Kosova, koja je takođe primila najveći broj prijava o nasilju.

Iz ovoga shvatamo da socio-ekonomska situacija u zemlji, siromaštvo, nezaposlenost, visoka stopa napuštanja škole, nedostatak svesti i mnogih drugih faktora indirektno utiču na povećanje nasilja u porodici i slučajeva trgovine ljudima. Nisu svi slučajevi nasilja u porodici i nisu svi počinioci trgovine ljudima prijavljeni i uhvaćeni od strane odgovarajućih organa, što znači da je u stvarnosti taj broj mnogo veći.

¹⁰ Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014, str. 23-24

2.1. Pravni okvir Kosova protiv nasilja u porodici i trgovine ljudima

Zakon o zaštiti od nasilja u porodici br. 03/L-033 ima za cilj da putem zakonskih mera spreči sve vidove nasilja u porodici, za članove porodica koji su žrtve nasilja u porodici, sa posebnim osvrtom na decu, starija lica i osobe sa invaliditetom. Zakon takođe ima za cilj da se suoči sa počiniocima nasilja u porodici i da ublaži posledice.

Sprečavanje i borba protiv nasilja u porodici iziskuju privrženost različitih javnih i privatnih struktura radi raspravljanja i rešavanja pitanja obrazovanja, zdravlja, zapošljavanja, pravosuđa, porodice, deteta, starijih lica i socijalnih usluga i kako bi dali doprinos razvoju društva. Strukture za izradi zakona i izvršne strukture, i nevladine organizacije, imaju svoje konkretne funkcije a nacionalni program i akcioni plan ih ujedinjuje i dodeljuje zadatke i odgovornosti svakoj od njih.

Krivični zakonik Kosova 03/L-002 i Zakon o krivičnom postupku 03/L-003 , imaju bitnu ulogu u kažnjavanju počinitelaca nasilja u porodici.

Sa druge strane, zakonodavstvo koje se odnosi na borbu protiv fenomena trgovine ljudima je zasnovano na širokoj lepezi zakona, dokumenata i međunarodnih konvencija, uključujući i:

- Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima.
- Konvenciju Saveta Evrope o borbi protiv trgovine ljudima (2005) i izveštaj sa objašnjenjem.
- *Opcioni protokol* konvencije o dečjim pravima, prostituciji i dečijoj pornografiji (2002).
- Protokol Ujedinjenih Nacija o prevenciji, borbi, i kažnjavanju trgovine ljudima.
- Ustav Republike Kosova, usvojen od strane Skupštine Kosova
- Krivični zakonik Kosova, 03/L-002
- Zakon o krivičnom postupku 03/L-003
- Zakon o Policiji Kosova 03/L-035,
- Zakon o radu br.. 03/L-212 datum 02/11/2010.
- Zakon o zaštiti od nasilja u porodici 2010/03-L-182,
- Zakon o maloletničkom pravosuđu 2010/03-L193,
- Zakon o rodnoj jednakosti 2004/2,
- Zakon o zdravlju 2004/4,
- Zakon o prevenciji i borbi protiv sajber kriminala 2010/03-L-166, itd.

2.2. Misija i svrha KPAPBPNP 2011-2014 i NSAPPTLJ 2011-2014

Nacionalne strategije i akcioni planovi su dinamična dokumenta koja se konstantno menjaju i dopunjuju i služe kao osnova za pisanje strategija u različitim vremenskim periodima;

međutim, naša misija ostaje jasna: sprečavanje nasilja u porodici i trgovine ljudima, dok je naša vizija “za društvo bez od nasilja u porodici” i “društvo koje živi u miru i bez straha od trgovine ljudima i organizovanog kriminala”.

	KPAPBPNP 2011-2014¹¹	NSAPPTLJ 2011-2014¹²
Misija	<p><i>Naša misija jeste da budemo posvećeni izgradnji socijalne, ekonomske i pravne sredine na Kosovu koja garantuje članovima porodica (ženama i devojčicama) život u društvu bez nasilja, gde će biti mesta za uključenje u aktivnim pokretima za promenu njihovih života.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ <i>Uspostaviti delotvorne mehanizme za prevenciju, zaštitu, tretman, rehabilitaciju i integraciju žrtava nasilja.</i> ➤ <i>Naći što više načina da se osnaži i uključi u normalan život svaku osobu koja je isključena i marginalizovana zbog nasilja u porodici.</i> ➤ <i>Podići nivo svesti društva o problemima nasilja u porodici, kao jedan od faktora koji doprinosi socijalnim i ekonomskim pitanjima.</i> 	<p><i>Misija ove strategije jeste da se definišu strateški prioriteti u borbi protiv trgovine ljudima, da se odrede konkretni ciljevi institucija koje preuzimaju odgovornost za borbu protiv trgovine ljudima, i da se harmonizuju institucionalne aktivnosti kako bi se ispunili ovi utvrđeni ciljevi. Takođe, misija strategije jeste da obezbedi povećanje kvaliteta usluga, smanjenjem štete koju trgovina ljudima izaziva društvu i da intenzivira krivično gonjenje i kažnjavanje prekršioca zakona.</i></p>

¹¹ Kosovski program za borbu protiv nasilja u porodici i akcioni plan 2011-2014

¹² Nacionalna strategija i akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014

	KPAPBPNP 2011-2014¹¹	NSAPPTLJ 2011-2014¹²
Vizija	<p><i>Društvo bez nasilja u porodici, gde se prava svakog člana porodice cene i poštuju.</i></p> <p><i>Društvo gde se svi poštuju i gde su u stanju da razviju svoj puni potencijal, bez nasilja i diskriminacije.</i></p> <p><i>Društvo gde svaki građanin može imati potrebe i prioritete, i gde Vlada sluša i deluje na takav način da su ti prioriteti u centru javnih politika.</i></p>	<p><i>Vizija strategije je "Koordinacija borbe protiv trgovine ljudima radi izgradnje društva koje živi u miru i koje ne suočava sa pretnjama od trgovine ljudima i organizovanog kriminala, izgradnjom imidža o Kosovu kao mirnoj zemlji sa visokim stepenom bezbednosti"..</i></p>
Ciljevi	<p><i>Počevši od tri seta prioriteta: prevencija, zaštita i podrška, program ima za cilj da obezbedi dugoročne promene u ponašanju i kulturi kosovskog društva prema tom fenomenu. Takođe, program zahteva da se konsoliduje saradnja i interakcija između aktera kako bi borba protiv nasilja u porodici bila delotvornija.</i></p>	<p><i>Strateški ciljevi su formulisani kako bi dali adekvatan odgovor na pitanja trgovine ljudima, koja bi trebalo da se reše u budućnosti, preko novih pravnih i institucionalnih metoda.</i></p> <p><i>Strategija pokriva četiri ključna polja:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Prevenciju trgovine ljudima.</i> • <i>Zaštitu i pomoć žrtvama i svedocima,</i> • <i>Istragu, hapšenja i kažnjavanje krivičnih dela trgovine ljudima.</i> • <i>Zaštitu dece.</i>

2.3. Konkretni ciljevi KPAPBPNP2011-201413

2.3.1. Konkretni cilj 1

Sprečavanje i uključivanje – Uspostaviti do 2013. godine efikasne i sveobuhvatne mehanizme za prevenciju nasilja u porodici.

Konkretni cilj 1.1 – Izraditi politike na centralnom i lokalnom nivou za prevenciju, zaštitu, i pružanje usluga žrtvama i počiniocima nasilja u porodici.

- **Konkretni cilj 1.2** - Podići svest društva o nasilju u porodici.
- **Konkretni cilj 1.3** - Uspostaviti mehanizme za obrazovanje i podizanje svesti omladine o nasilju u porodici.
- **Konkretni cilj 1.4** – Povećati procenat prijavljenih slučajeva nasilja u porodici.

2.3.2. Konkretni cilj 2

Zaštita – Uspostaviti do 2013. godine delotvorne mehanizme zaštite za žrtve nasilja u porodici.

- **Konkretni cilj 2.1** – Obezbediti efikasne usluge za fizičku zaštitu žrtava nasilja u porodici na celoj teritoriji Kosova.
- **Konkretni cilj 2.2** - Poboljšati kapacitete aktera (policija, tužilaštvo, sudovi i centri za socijalni rad) za bavljenje nasiljem u porodici.
- **Konkretni cilj 2.3** - Osigurati besplatnu pravnu pomoć za žrtve nasilja u porodici.

2.3.3. Konkretni cilj 3

Usluge – Obezbediti efikasne usluge za oporavak i integraciju žrtava i počinilaca nasilja u porodici na celoj teritoriji Kosova, i povećati pristup žrtava tim uslugama.

- **Konkretni cilj 3.1** - Poboljšati i osnažiti kapacitete zaposlenih u zdravstvu, centrima za socijalni rad i obrazovnim uslugama za pružanje usluga žrtvama nasilja u porodici.
- **Konkretni cilj 3.2** – Izraditi politike ekonomske podrške žrtvama i počiniocima nasilja.

¹³Kosovski program i akcioni plan protiv nasilja u porodici 2011-2014

Konkretni cilj 3.3 -Uspostaviti i osnažiti socijalne usluge (zdravstvene, obrazovne, socijalne, ekonomske, pravne) za žrtve i počiniocce nasilja u porodici.

2.4 Konkretni ciljevi NSAPPTLJ 2011-2014¹⁴

2.4.1. Prevencija

Strateška svrha 1 - Podići svest građana vezi sa trgovinom ljudima.

- **Konkretni cilj 1** - Podići svest kod interesnih i grupa u riziku (deca, omladina, žene i muškarc) o trgovini ljudima.
- **Konkretni cilj 2** – Podići svest javnosti u vezi sa zakonskim sankcijama koje se tiču trgovine ljudima.

Strateška svrha 2 – Povećati efikasnost u prevenciji trgovine ljudima na svim obrazovnim nivoima.

- **Konkretni cilj 1** - Da se dopuni obrazovni plan i program i doda informacija o prevenciji trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 2** – Povećati uključivanje grupa u riziku u neformalnom obrazovanju.
- **Konkretni cilj 3** – Rešiti pitanje napuštanja škole na odgovarajući način.

Strateška svrha 3 - Povećati kapacitete ljudskih resursa za prevenciju trgovine i među-institucionalnu saradnja.

- **Konkretni cilj 1** - Razviti i unaprediti kapacitete državnih institucija za prevenciju trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 2** – Povećati kapacitete obrazovnih institucija za zaštitu od trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 3** - Povećati kapacitete NVO i neformalnih grupa za prevenciju trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 4** - Ojačati saradnja između institucija, kao i saradnju sa zajednicama u vezi sa prevencijom trgovine ljudima.

2.4.2. Zaštita i pomoć žrtvama i svedocima

Strateška svrha 1 - Poboljšati identifikaciju i upućivanje žrtava trgovine ljudima.

¹⁴Nacionalna strategija i akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014

- **Konkretni cilj 1** - Unapređenje postojećih procedura za identifikaciju i upućivanje žrtava trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 2** – Povećanje institucionalnih kapaciteta za identifikaciju žrtava trgovine ljudima.

Strateška svrha 2 – Uspešna i kvalitetna koordinacija i saradnja u pružanju usluga žrtvama trgovine ljudima.

- **Konkretni cilj 1** - Sveobuhvatno unapređenje postojećeg zakonskog okvira.
- **Konkretni cilj 2** – Osnaživanje mehanizma za upućivanja, izgradnja institucionalnih kapaciteta i pružanje odgovarajućih usluga žrtvama trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 3** - Pružanje odgovarajućih i dugoročnih usluga žrtvama trgovine ljudima.

Strateška svrha 3- Održiva reintegracija žrtava trgovine ljudima.

- **Konkretni cilj 1** - Unapređenje dugoročnih usluga reintegracije žrtava trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 2** – Koordinacija i saradnja na uslugama repatrijacije žrtve trgovine ljudima iz inostranstva.
- **Konkretni cilj 3** – Koordinacija i saradnja u uslugama za prebacivanje u treće zemlje žrtava trgovine ljudima koje su uključene u programu zaštite svedoka.

2.4.3. Istraga i kažnjavanje krivičnih dela trgovine ljudima

Strateška svrha 1 – Unaprediti istražne tehnike kako bi se povećala efikasnost u borbi protiv trgovine ljudima.

- **Konkretni cilj 1** – Izmeniti/revidirati i dopuniti zakonski okvir koji se tiče trgovine ljudima.
- **Konkretni cilj 2** – Povećanje institucionalnih kapaciteta (policija, tužilaštvo i sudovi) za korišćenje istražnih tehnika.
- **Konkretni cilj 3** – Koordinacija i saradnja između policije, tužilaštva, sudova, carine, poreske uprave i odgovarajućih uprava.

Strateška svrha 2 – Ojačati i razviti saradnju sa drugim zemljama i međunarodnim organizacijama u borbi protiv trgovine ljudima.

- **Konkretni cilj 1** - Saradnja sa drugim zemljama i međunarodnim organizacijama kao što su Interpol, Europol, Eurpjust, Sec i Frontex radi zajedničkih istraga.

Strateška svrha 3 - Povećati efikasnost i delotvornost policije, tužilaštva i sudova, kao i kažnjavanje počinitelaca trgovine ljudima.

- **Konkretni cilj 1** - Povećati kapacitete policije, tužilaštva i sudova.
- **Konkretni cilj 2** – Poboľjšati kaznene politike za trgovce ljudima i osobe koje krše zakon.

Strateška svrha 4- Zaplena bogatstva stećenog trgovinom ljudima i naknada žrtvama.

- **Konkretni cilj 1** - Sprovođenje procedure zaplene bogatstva trgovaca ljudima.
- **Konkretni cilj 2** - Primena standardnih procedura za žrtve trgovine ljudima prema lokalnim zakonima i međunarodnim standardima.

Strateška svrha 5 - Adekvatan tretman žrtava bez diskriminacije.

- **Konkretni cilj 1** – Primena standardnih procedura za žrtve trgovine ljudima prema lokalnim zakonima i međunarodnim standardima.

Strateška svrha 6 - Postići kvalitetan i profesionalan razvoj kroz obuke.

III. Napredak u sprovođenju Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici (KPAPBPNP 2011-2014) na centralnom i lokalnom nivou

Nasilje u porodici je široko rasprostranjen fenomen u našem društvu i, shodno tome, odgovornost je države, zajednice i pojedinaca da preuzmu određene radnje na sprečavanju tog fenomena, naročito nakon usvajanja strategije za borbu protiv nasilja u porodici, neophodno je da Vlada marljivo radi na sprovođenju ciljeva koji su definisani strategijom.

Na osnovu Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014 pripremljen je detaljan akcioni plan za sprovođenje konkretnih koraka tokom ovih četiri godina.

Plan je podeljen u tri stuba:

1. Prevencija i uključivanje
2. Zaštita, i
3. Usluge (rehabilitacija i integracija)

3.1. Prevencija

Ovo je prvi stub programa, gde će institucije putem odgovarajuće saradnje pokušati da utvrde načine za obrazovanje i podizanje svesti kosovskog društva o nasilju u porodici i njegovim posledicama, i da izgrade kapacitete u društvu sa ciljem da se odgovori na nasilje u porodici.

Takođe, program ima za cilj da identifikuje načine kako da žrtve nasilja u porodici dobiju neophodne informacije za poboljšanje svoje bezbednosti i blagostanja.

Prevencija nasilja u porodici zahteva zajedničko angažovanje svih institucija i nevladinih organizacija i da podele odgovornosti i zadatke kako bi radili na rešavanju istih.

Na osnovu istraživanja koje je obavljeno od januara do decembra 2011, institucije uključene kao akteri za sprovođenje KPAPBPNP 2011-2014 sprovele su neke od planiranih ciljeva za 2011. Potrebno je da se naglasi da je strategija usvojena avgusta 2011. godine i da su institucije imale samo četiri meseca za sprovođenje jednogodišnjeg plana. U sledećem delu se navode neke od nadgledanih institucija i preduzetih aktivnosti na centralnom i lokalnom nivou:

3.1.1. Agencija za rodnu ravnopravnost

ARR je izradila **Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014**. Program obuhvata zahtev da se uključe svi akteri i aktivisti, koji se godinama bave pitanjima nasilja u porodici na institucionalnom, centralnom i lokalnom nivou, sa predstavnicima univerziteta, civilnog društva i koalicije sigurne kuće. Program je usvojen odlukom Vlade Kosova br. 08/34 dana 25.08.2011.

Aktivnosti preduzete od strane ARR se prvenstveno tiču sprovođenja sledećeg:

Konkretni cilj 1.2 Da se podigne svest društva o nasilju u porodici, i

Konkretni cilj 1.3 Da se uspostave mehanizmi za obrazovanje i podizanje svesti omladine o nasilju u porodici;

- 25. novembra 2011. (25. novembar je obeležen kao Međunarodni dan eliminacije nasilja nad ženama) ARR je organizovala diskusiju za okruglim stolom gde su predstavljeni Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014, usvojeni od strane Vlade Kosova. Predsednica Kosova gđa Atifete Jahkaga je tim povodom zvanično pokrenula 16-dnevnu kampanja. Događaji su praćeni u TV prenosima, radio emisijama i u štampanim medijima. ARR je takođe objavila i distribuirala 60 postera sa porukom “*Mir u svetu počinje mirom u kući*”.
- ARR je takođe producirala video klip sa ciljem podizanja svesti javnosti o nasilju u porodici i važnosti prijavljivanja slučajeva nasilja. Ovaj video klip je pušten u etar na javnom servisu, kao i na TV KLAN i TV KOHA
- ARR je u saradnji sa Ministarstvom infrastrukture objavilo i postavilo na regionalnim putevima 60 postera sa porukom “*Protiv nasilja nad ženama*”.
- ARR je u saradnji sa Ministarstvom za ekonomski razvoj preuzela inicijativu da produkcije TV spota u kojem ministar za ekonomski razvoj g. Besim Bećaj govori o negativnim posledicama nasilja u porodici.

Sa druge strane, kancelarije za rodnu ravnopravnost na opštinskom nivou su organizovale sledeće aktivnosti:

- Kancelarija za rodnu ravnopravnost u Gnjilanu je objavila brošuru na tri jezika o važnosti prijavljivanja nasilja u porodici. Takođe je u centru postavljen baner sa tekstom “*Potražite pomoć, Zakon Vas štiti*”.

- Kancelarija za rodnu ravnopravnost u Glogovcu, sa ciljem da podigne svest javnosti o nasilju u porodici, objavila je 60 postera i 175 letaka.
- Kancelarija za rodnu ravnopravnost u Kačaniku je, uz podršku švajcarske organizacije LOGOS, organizovala kampanju za podizanje svesti održavanjem četiri predavanja za žene u selima opštine Kačanik, gde su predstavljeni Zakon o rodnoj ravnopravnosti, Zakon o nasleđu i Zakon o zaštiti od nasilja u porodici.
- Kancelarija za rodnu ravnopravnost u Lipljanu je povodom 25. novembra (Međunarodnog dana borbe protiv nasilja nad ženama) organizovala prikazivanje dokumentarnog filma “*Zakon štiti*”. Takođe je organizovala i javnu debatu u vezi sa fenomenom nasilja u porodici a pored toga su podeljeni posteri, brošure i bele trake.
- Kancelarija za rodnu ravnopravnost u Đakovici je obeležila 25. novembar debatom koja je održana u zgradi Skupštine Opštine o fenomenu nasilja u porodici, podršci i poteškoćama. Prisustvovali su predstavnici sudova, policije, centra za socijalni radi i NVO.
- Kancelarija za rodnu ravnopravnost u Prizrenu je organizovala kampanju: “*Protiv nasilja nad ženama i nasilja u porodici*” sa radnicima Skupštine opštine Prizren, gde je organizovana aktivnost podizanja svesti i gde su podeljeni letci sa porukama o prevenciji. Sa ciljem podizanja svesti o ovom fenomenu, u šest škola su održana predavanja i debate sa učenicima devetog razreda na temu “*Nasilje u porodici*” i podeljeni su letci i posteri sa edukativnim porukama.

3.1.2. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije

- Tokom ovog perioda, MONT je uspelo da uključi u svoj plan i program (na svim nivoima douniverzitetskog obrazovanja) teme is sfere ljudskih prava preko građanskog obrazovanja sa ciljem da se formiraju pojedinci koji će biti u stanju da poštuju ljudska prava, toleranciju i ljudsku solidarnost. Ovaj plan i program uključuju sledeće module: Šta su stereotipi i rodne uloge, kako da držim nasilje van svog života, kako da se brinem o svom zdravlju, šta je trgovina ljudima, šta je seksualnost, itd.
- MONT je takođe obezbedilo da tokom izrade okvirnoga nastavnog plana i programa za douniverzitetsko obrazovanje u Republici Kosovo¹⁵, odnosno nastavnog plana i programa u kojima su odražena dokumenta o ljudskim pravima i trgovini ljudima.

¹⁵ Plan i program douniverzitetskog obrazovanja u Republici Kosovo, usvojen od strane MONT-a 29.08.2011

- Još jedan važan cilj ispunjen od strane MONT-a je uključivanje 80 pedagoga i psihologa u školama na celoj teritoriji Kosova.¹⁶ (Međutim, u nekim školama još uvek nedostaju psiholozi zbog budžetskih ograničenja¹⁷)

3.1.3. Mediji

Informisanje putem medija o nasilju u porodici ima važnu ulogu u stvaranju i promovisanju snažnog socijalnog mišljenja protiv nasilja u porodici.

Mediji bi trebalo da igraju važnu ulogu u stvaranju i promovisanju snažnog društvenog stava protiv nasilja u porodici. Oni moraju biti senzibilniji prema nasilju u porodici, uporniji u promovisanju porodičnih vrednosti i moraju imati jasnu poziciju protiv stereotipova na bazi pola. Medijsko informisanje o nasilju u porodici ima specijalnu važnost za kritički pristup nasilju u porodici. Važno je preneti poruku za podizanje svesti stanovništva, pogotovu mlade generacije, kako bi stekle suštinske demokratske vrednosti koje se zasnivaju na poštovanju ljudskih prava, tolerancije i ljudske solidarnosti. Tokom 2011. je na TV 21 i TV KLAN emitovana reklama pripremljena od strane ARR, dok javni servis nije uradio ništa povodom ovoga. U nadgledanju lokalnih TV stanica, većina njih čak nije ni svesna da postoji KPAPBPNP 2011-2014. Drugi mediji, štampa i radio, ne obezbeđuju dovoljno prostora za teme koje se tiču nasilja u porodici. Uprkos podnetim zahtevima u nekoliko medija da dostave službene informacije u vezi njihovog rada na podizanju svesti građana o nasilju u porodici, nijedan od njih nije pozitivno odgovorio na zahtev i nije odgovorio na bilo koji drugi način.

„Radio Kosovo/Blu Sky“ je obratio posebnu pažnju ovoj temi u svom programu „svet žena“, programu koji je posvećen ženama. Program je emitovan svake subote od 11:30h na Radio Kosovu. Izvesno vreme programa je bilo rezervisano za raspravu o temi, a ključne crte programa su uključivanje žena kao i njihovih vizija, uspeha i zabrinutosti. Program je dotakao sledeće teme¹⁸:

- Januar: Alarmantne brojke o slučajevima silovanja na Kosovu (nakon rata)
- Februar: Intervju sa direktorom SPWC Naime Šerifi o nasilju u porodici
- Mart: Samoubistva na Kosovu, ko i zašto osoba počinu samoubistvo
- April: Odnosi unutar porodice u današnje vreme

¹⁶Na osnovu izveštaja dobijenog od MONT-a

¹⁷Na osnovu terenskog istraživanja

¹⁸Na osnovu izveštaja Radio Kosova.

- Maj: Žene i negativni fenomen (droge, prostitucija, kriminal)
- Juni: Nasilje nad ženama
- Novembar: Žene i kriminal
- Decembar: Kampanja protiv nasilja nad ženama.

U studio je pozvan psiholog Ljuljeta Prekazi koja je takođe koordinator centra za zaštitu žrtava nasilja i trgovine ljudima.

3.2. Zaštita i bezbednost

Ovo je drugi stub KPAPBPNP 2011-2014. Sastoji se od aktivnosti koje će uticati na bezbednost i zaštitu žrtava nasilja u porodici kroz adekvatne pravne usluge i socijalne usluge kao što su zakonska i fizička zaštita.

3.2.1. Državno tužilaštvo – kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama

Zaštitnici žrtava igraju glavnu ulogu u slučajevima nasilja u porodici. Ključni zadatak zaštitnika žrtava je zaštita i zastupanje prava žrtve, pogotovo žrtava nasilja u porodici, seksualnog zlostavljanja, trgovine ljudima, zlostavljanja dece i drugih krivičnih dela.

Na osnovu izveštaja primljenog od strane državnog tužilaštva - kancelarije za zaštitu i pomoć žrtvama, zaštitnici žrtava su obučeni i dostupni 24 sata dnevno tokom cele nedelje za pružanje zaštite i pomoći žrtvama, kao ovlašćeni predstavnici.

Tokom ovog perioda, zaštitnici žrtava su pomogli i predstavili slučajeve gde su uključene žrtve zločina iz celog Kosova.

Zaštitnici žrtava su pružili sledeće usluge: informacije, pravne savete, pisanje zahteva za mere zaštite, razne tužbe, usluge smeštaja i sigurne kuće, usluge rehabilitacije, pratnju i zastupanje u policiji, tužilaštvu i pred sudovima.

Kancelarija za zaštitu i pomoć žrtvama nema bazu podataka za slučajeve tokom 2011. godine. Podaci dobijeni od kancelarije obezbeđuju informacije za period od devet meseci koji pokriva **01.06.2011-31.03.2012**, i na osnovu ovih podataka broj slučajeva koji su potpomognuti od strane zaštitnika žrtava u tom periodu je **742**. Detaljan opis slučajeva je predstavljen u sledećoj tabeli.

Opis	Br.slučajeva
Slučajevi silovanja i pokušaja silovanja	13
Slučajevi nasilja u porodici	599
Slučajevi seksualnog zlostavljanja	23
Mere zaštite pokrenute od strane zaštitnika žrtava	98
Izdane mere za hitnu zaštitu	12
Žrtve nasilja u sigurnim kućama	58
Žrtve trgovine ljudima	18
Žrtve silovanja	1
Žrtve zastupane na sudskim saslušanjima	473
Žrtve zastupane u krivičnom gonjenju	80
Pravni saveti ponuđeni od strane zaštitnika žrtava	144
Pravne informacije ponuđene od strane zaštitnika žrtava u slučajevima i krivičnim postupcima	281
Žrtve praćene do centra za socijalni rad	47
Slučajevi prijavljeni kao ponovljena krivična dela	28
Žrtve praćene do policije radi davanja izjave	9
Napisane tužbe	204
Žrtve praćene na lekarski pregled	11

Tabela 1. Br. slučajeva u kojima su zaštitnici žrtava pomogli žrtvama u periodu 01.06.2011-31.03.2012

Kao deo kancelarije zaštitnika žrtava, otvorena je **SOS linija** koja je snabdevena odgovarajućom opremom i materijalom za rad, koji je donirao OEBS.

Operateri SOS linije pri kancelarija pružaju pomoć potencijalnim žrtvama svih zločina, uključujući i nasilje u porodici, trgovinu ljudima i pružaju građanima besplatne pozive za dobijanje saveta i prijavljivanje slučajeva nadležnim institucijama. Tokom istog perioda, linija je zabeležila 34 informativna poziva, 6 savetodavna poziva i 17 poziva za upućivanje.

Mali broj osoba koje rade kao zaštitnici žrtava otežava delovanje u nekim regionima kao što su Peć i Prizren. Glavni problemi primećeni tokom perioda praćenja uključuju kašnjenje u utvrđivanju sudskih zasedanja ili u odlučivanju o meri zaštite ili hitne zaštite, neuspeh da se uključe predstavnici centara za socijalni rad u civilnim slučajevima nasilja u porodici, pogrešna primena dotičnih zakona od strane sudova i neuspeh u krivičnom gonjenju krivičnih dela.

Tužilaštvo će smanjiti ili zaustaviti ovaj problem ali samo uz punu primenu Zakona o zaštiti od nasilja u porodici.

3.2.2. Policija Kosova

Policija Kosova je dužna da odgovori na svaki poziv koji sadrži akt ili pretnju da će biti učinjeno krivično delo nasilja u porodici, ili povrede mere zaštite, hitne zaštite ili mere privremene zaštite bez obzira na to ko uputi poziv. Pored izdavanja naloga za privremenu zaštitu, Policija Kosova je odgovorna za upotrebu odgovarajućih sredstava za zaštitu žrtava nasilja u porodici i dužna je da spreči dalje nasilje:

- Uspostavljanjem specijalne telefonske linije za prijavljivanje nasilja u porodici;
- Obezbeđivanjem službenog kontakta sa istražnim policajcem za žrtve ili predstavnika žrtve;
- Obaveštavanjem žrtve, pravnog zastupnika ili zaštitnika žrtve o pravima žrtve u skladu sa Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, uključujući pravo na traženje mere privremene zaštite;
- Obaveštavanjem žrtve u vezi sa pravnim uslugama, uslugama psihologa i drugim uslugama koje su dostupne od strane vladinih institucija kao i od strane ovlašćenih umreženih NVO-a;
- Obaveštavanjem pružalaca usluga u vezi sa bilo kojim slučajem nasilja u porodici i mogućnosti da kontaktira žrtvu na zahtev žrtve;
- Obezbeđivanjem zaštite osobi koja je prijavila slučaj, ako je neophodno, u skladu sa zakonskim zahtevima za zaštitu svedoka.
- Obezbeđivanjem transporta žrtve i njenih najbližih ako je neophodan, :
 - Obezbeđivanjem adekvatne medicinske ustanove za lekarski pregled i tretman;
 - Obezbeđivanjem sigurne kuće ili drugog sigurnog i odgovarajućeg mesta, uz zahtev žrtve.

Policija Kosova je objavila brošure za podizanje svesti o žrtvama nasilja i njihovim pravima.

Policiji Kosova je tokom 2011. godine prijavljeno **1046 slučajeva** nasilja u porodici na celoj teritoriji Kosova. Od tog broja u **804 slučaja** žrtve su bile žene, dok su muškarci bili žrtve u **242** slučaja.

Sledeći deo predstavlja slučajeve nasilja u porodici za 2011. godinu na osnovu zvaničnih podataka dobijenih od Policije Kosova.

Policijski regioni / Meseci	Januar	Februar	Mart	April	Maj	Juni	Juli	August	Sept.	Oktob.	Novemb.	Decemb.	Ukupno
Prištinski region	17	20	23	21	18	21	20	32	19	30	25	22	268
Gnjilanski region	6	6	6	5	10	11	11	10	9	9	11	15	109
Uroševački region	15	5	5	2	4	4	19	14	9	14	9	8	108
Pečki region	11	18	19	20	20	16	23	15	20	16	16	13	207
Prizrenski region	15	9	12	12	22	23	17	14	16	11	5	16	172
Mitrovački region	28	15	16	16	13	17	20	9	15	9	16	8	182
Ukupan br.	92	73	81	76	87	92	110	94	88	89	82	82	1046

Tabela 2: Br. slučajeva nasilja u porodici za 2011. prema zvaničnim podacima Policije Kosova.

Kriminalne radnje / Policijski regioni	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupno
Ubistvo	1	1	0	1	1	0	4
Pokušaj ubistva	2	0	1	0	0	0	3
Gurnuti u samoubistvo	3	0	0	0	3	0	6
Pomaganje u samoubistvu	0	0	0	0	0	0	0
Lake telesne povrede	132	76	101	54	100	106	569
Ozbiljne telesne povrede	5	2	0	0	7	0	14
Prinuda	0	0	0	0	1	0	1
Pretnja	84	14	2	1	41	54	196
Nezakonito oduzimanje slobode	0	0	0	0	0	0	0
Silovanje	2	0	0	0	0	3	5
Seksualno zlostavljanje	2	0		3	0	0	5
Degradacija seksualnog integriteta	0	0		0	0	0	0
Seksualno zlostavljanje osoba sa mentalnim ili emotivnim invaliditetom	0	0	0	0	0	0	0
Seksualno zlostavljanje osoba mlađih od 16 godina	0	0	0	0	0	0	0
Seksualni odnosi unutar porodice	0	0	0	1	0	0	1
Kršenje porodičnih obaveza	1	0	0	0	1	0	2
Korišćenje fizičke snage od strane jednog lica na drugo u porodici	0	2	1	1	0	0	4
Bilo koji drugi čin člana porodice koji može izazvati pretnju ili fizički bol ili psihičku patnju	1	0	0	0	0	0	1
Izazivanje osećaja straha, ličnih pretnji ili narušavanja dostojanstva.	0	0	0	0	1	0	1
Fizički napadi bez obzira na posledice.	23	5	0	80	1	1	110

Kriminalna dela / Policijski regioni	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupno
vređanje, psovanje, nazivanje uvredljivim imenima i drugim formama ozbiljnog zastrašivanja	3	6	0	57	5	2	73
Konstatno ponavljanje ponašanja sa ciljem omalovažavanja druge osobe;	1	0	0	0	0	10	11
Seksualni odnos bez odobrenja i seksualno zlostavljanje;	0	0	0	0	0	0	0
Nezakonito ograničavanje slobode kretanja druge osobe	0	0	0	0	0	0	0
Oštećivanje i uništavanje imovine ili pretnja da će to uraditi;	1	2	3	0	1	3	10
Postavljanje druge osobe u poziciju da se plaši za svoj fizički, emotivni i ekonomski status.	2	0	0	0	0	0	2
Nasilni upad ili izbacivanje iz zajedničkog stana ili stana druge osobe;	4	0	0	1	2	0	7
Kidnapovanje	0	1	0	0	0	0	1
Kršenje mere zaštite	1	0	0	8	8	3	20
UKUPNO	268	109	108	207	172	182	1046

Tabela 3: Br. slučajeva nasilja u porodici 2011. godine prema krivičnom delu

Na osnovu podataka dobijenih od Policije Kosova, najveći broj slučajeva nasilja u porodici pripada kategoriji "Lakih telesnih povreda" sa ukupno 569 slučajeva, kategoriji "Pretnje" sa 196 slučajeva i "fizički napad bez obzira na posledice" sa 110 slučajeva.

Pol / Region	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupno
Žene	205	75	79	176	134	135	804
Muškarci	46	32	29	36	46	53	242
UKUPNO	251	107	108	212	180	188	1046

Tabela 4: Žrtve prema polu

Prema podacima dobijenim od Policije Kosova, najveći broj žena žrtava je prijavljen u regionu Priština, dok je najveći broj muških žrtvi prijavljen u regionu Mitrovicë/e.

Nacionalnost / Region	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupan br.
Albanac	210	87	90	170	159	132	84
Srbin	27	18	5	20	0	45	115
Bošnjak	1	1	4	0	3	4	13
Turčin	1	0	0	0	2	0	3
Crnogorac	0	0		0	0	0	0
Goranac	1	0	0	9	7	0	17
Rom	4	0	0	5	9	6	24
Aškalija	5	0	9	7		1	22
Egipćanin	3	1	0	0	0	0	4
Hrvat	0	0	0	0	0	0	0
Drugi	0	0	0	0	0	0	0
UKUPNO	252	107	108	212	180	188	1046

Tabela 5: Žrtve prema etničkoj pripadnosti

Prema podacima dobijenim od strane Policije Kosova, najveći broj žrtvi pripada albanskoj zajednici sa ukupno 848 slučajeva i srpskoj zajednici sa 115 slučajeva.

Procedura / Region	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupan br.
Hapšenja	55	27	10	131	42	69	334
Centar za socijalno blagostanje	222	27	62	42	64	17	434
Zaštitnici žrtava	201	30	79	204	100	143	757
Mere zaštite - sud	12	2	1	151	8	29	203
Mere zaštite – policija	0	0	0	2	0	2	4
Žrtve po skloništima	12	21	3	21	10	32	99

Tabela 6: Statistika o primenama nekih procedura

Podneti slučajevi / Region	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupan br.
Opštinsko tužilaštvo	261	99	97	202	139	107	905
Okružno tužilaštvo	4	3	2	4	6	2	21
Zatvoreno bez osnova	0	0	8	1	8	36	53
Pod istragom	1	4	1	0	19	24	49
UKUPNO	266	106	108	207	172	169	1028

Tabela 7: Status slučajeva nasilja u porodici

Prema podacima dobijenim od Policije Kosova, najveći broj slučajeva, **905**, je procesuirano u opštinskom tužilaštvu i **21** slučaj u okružnim sudovima. Priština opštinski sud vodi sa **261** slučajem, onda Peć sa **202** slučaja i Prizren sa **139** slučajeva procesuirana u opštinskom sudu.

Porodični odnos / region	Priština	Gnjilane	Uroševac	Peć	Prizren	Mitrovica	Ukupan br.
Supružnici	148	52	52	147	81	108	588
Bivši supružnici	10	4	0	0	4	2	20
Žive zajedno	6	1	3	2	0	0	12
Otac-sin	36	12	14	23	24	23	132
Otac-ćerka	14	1	6	4	7	5	37
Majka-sin	18	8	10	10	9	5	60
Majka-ćerka	3	1	1	0	1	3	9
braća	7	4	21	7	12	19	70
Sestra-brat	13	6	2	3	3	7	34
Sestre	2	1	0	0	0	1	4
Svekrva-snajka	2	3	2	4	6	2	19
Svekar-snajka	2	1	2	1	2	1	9
Snajka	0	1	7	0	0	0	8
Snajka-zet	1	3	6	3	4	2	19
Svekrva-zet	0	2	0	0	0	0	2
Tetka-bratanac	0	1	0	1	0	0	2
Stric – bratanac	1	0	0	0	1	2	4
Deda – bratanac	0	2	0	0	0	1	3
Baba – bratanac	0	0	0	0	0	2	2
Deda/baba – sinovica	2	0	0	0	0	0	2
Maćeha – ćerka	0	1	0	0	1	0	2
Brat od strica/ sestra od strica	3	0	4	0	0	3	10
Drugi:	0	0	0	2	17	1	20
UKUPNO	268	104	130	207	172	187	1068

Tabela 8: Porodični odnos između žrtve i osumnjičenog

Prema podacima dobijenim od Policije Kosova, najveći broj prijavljenih slučajeva nasilja u porodici pripada kategoriji nasilja između supružnika sa **588** slučajeva, zatim nasilje između oca i sina sa **132** slučajeva.

3.3. Podrška, tretman i reintegracija

Ovo je treći stub KPAPBPNP 2011-2014, koji će indentifikovati i preduzeti radnje sa ciljem da se poboljša kvalitet usluga za podršku žrtvama nasilja u porodici, profesionalni tretman počinioca i zlostavljača sve do njihove potpune integracije u normalan život. Reintegracija žrtava nasilja u porodici je dug proces koji zahteva više-disciplinski pristup i u isto vreme, uključivanje svih aktera koji rade na zaštiti i pružanju usluga žrtvama nasilja u porodici za njihovo potpuno osnaživanje.

Od MRSZ i MZ je zatraženo da izrade administrativna uputstva za definisanje mesta i formata psiho-socijalnog tretmana žrtava nasilja u porodici. Takođe, MRSZ zahteva da se pruži podrška sigurnim kućama.

3.3.1. Ministarstvo zdravlja

Prema zakonu o zaštiti od nasilja u porodici, od MZ je zatraženo da izda podzakonski akt, o formatu tretmana za osobe protiv kojih su mere zaštite određene za određeno medicinsko lečenje, kao i za osobe zavisne od narkotika i drugih opojnih supstanci.

Takođe, neophodno je da žrtve nasilja u porodici budu specijalna kategorija i da budu oslobođene plaćanja medicinskih usluga.

Na osnovu izveštaja primljenog od strane MZ, kao deo jedinice za ljudska prava pri MZ, sprovedeno je sedam poseta u sedam opštinskih uprava za zdravlje: Prištini, Prizrenu, Peći, Đakovici, Mitrovici, Gračanici i Gnjilanu. Između ostalog, tokom ovih poseta se sa medicinskim osobljem pričalo o trgovini ljudima i upućivanju žrtava trgovine, kao i pružanje medicinskih usluga žrtvama trgovine i njihove saradnje sa Policijom Kosova, centrima za socijalni rad i sigurnim kućama. Jedna od prepreka koja je pomenuta uključuje i činjenicu da prema zakonu žrtve trgovine ljudima nisu oslobođene od plaćanja medicinskih usluga, ali da su do sada uvek dobijale besplatne medicinske usluge.

Pozivajući se na isti izveštaj, iz ciljeva KPAPBPNP 2011-2014, smatralo se da je neophodno da se žrtve trgovine ljudima oslobode plaćanja medicinskih usluga, i zbog ovoga je pripremljen predlog i predat parlamentarnoj grupi za izmenu i dopunu zakona o zdravlju. Predlog je podržan, a na osnovu ovoga žrtve trgovine ljudima će biti uključene u zakon kao posebna kategorija koja će biti oslobođena plaćanja medicinskih usluga.

MZ je objavilo istraživanje o “identifikaciji i upućivanju žrtava trgovine ljudima od strane medicinskog osoblja” gde je marta 2011. godine pripremljen upitnik koji je distribuiran medicinskim institucijama u tri nivoa zdravstvene zaštite: primarni, sekundarni i tercijalni. Tokom distribucije ovih upitnika, organizovane su posete bolnicama, gde se raspravljalo o pitanjima trgovine ljudima i razmatrano je kako da žrtve trgovine dobiju medicinske usluge u regionalnim bolnicama. Upitnici su sakupljeni maja 2011. godine i pripremljen je izveštaj o istraživanju, koji je identifikovao potrebe i znanje medicinskog osoblja o identifikaciji i upućivanju žrtava trgovine ljudima.

3.3.2. Sigurne kuće

Sigurne kuće imaju važnu ulogu u zaštiti od nasilja u porodici. Sigurna kuća je sigurno mesto gde žrtva nasilja u porodici i njihova deca mogu ostati privremeno kako bi im se pružilo sigurna kuća i druge usluge. Sigurne kuće trenutno postoje u Đakovici, Gnjilanu, Mitrovici, Peći, Prištini i Prizrenu, kao i specijalne sigurne kuće za žrtve izložene visokom riziku: centar za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima i sigurna kuća za decu (*Nada i dom*) koji obezbeđuju sigurnu kuću žrtvama iz zajednica širom Kosova. Žrtve mogu ostati u sigurnim kućama u trajanju od šest meseci. Ovaj period može biti produžen u dogovoru sa MRSZ. Sigurne kuće obično obezbeđuju žrtvama smeštaj, hranu, odeću, savete (psihosocijalne i pravne), medicinsku pomoć, profesionalni razvoj, zdravstveno obrazovanje, usluge traženja posla i aktivnosti za decu. Sigurne kuće su pod zaštitom policije i postoje različiti aranžmani bezbednosti.

Koalicija sigurnih kuća Kosova (KSK) je tokom 2011. godine obavila nekoliko sastanaka i saraduje sa sigurnim kućama drugih aktera kao što su: Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima, PK, MP, MRSZ, MZ, NVO-i, itd. Na ovim sastancima su razmatrana različita pitanja i licenciranje sigurnih kuća je naglašeno kao važno pitanje, kao i neadekvatna podrška sigurnim kućama u smislu finansiranja od strane državnih institucija.

Na osnovu podataka primljenih od KSK i sigurnih kuća u pet regiona, situacije je sledeća:

Asocijacija: Nada i dom za decu-Kosovo–Priština

Tip/Godina	2011 (Januar – oktobar)
Žene (>18 godina)	0
Maloletnici (12-18 godina)	16
Deca (<12 godina)	9
Ukupno	25

Tabela 9: Broj žrtava

Pol/Godina	2011 (Januar-Oktobar)
Ženski	13
Muški	12
Ukupno	25

Tabela 10: Pol žrtava

Nacionalnost	Broj
Kosovski Albanci	Nema
Kosovski Srbi	Nema
Albanci (iz okolnih zemalja)	Nema
Srbi (iz okolnih zemalja)	Nema
RAE	Nema
Druge manjine na Kosovu (Bošnjaci, Turci, Hrvati)	Nema
Državljeni istočno-evropskih država	Nema
Ostali	Nema
Ukupno	Nema podataka

Tabela 11: Nacionalnost

Asocijacija: Centar za zaštitu i rehabilitaciju žena i dece "Liria"-Gnjilane.

Tip/Godina	2011 (Januar-Oktobar)
Žene (>18 godina)	56
Maloletnici(12-18 godina)	28
Deca (<12 godina)	54
Ukupno	138

Tabela 12: Broj žrtava

Pol/godina	2011 (Januar-Oktobar)
Ženski	115
Muški	23
Ukupno	138

Tabela 13: Pol žrtava

Nacionalnost	Broj
Kosovski Albanci	139
Kosovski Srbi	5
Albanci (iz okolnih zemalja)	6
Srbi (iz okolnih zemalja)	3
RAE	3
Druge manjine na Kosovu (Bošnjaci, Turci, Hrvati)	7
Državljeni istočno-evropskih država	4
Ostali	1
Ukupno	168

Tabela 14: Nacionalna pripadnost žrtava u sigurnim kućama u periodu 1. januar 2009 – 31. oktobar 2011.

Asocijacija: Bezbedna kuća–Đakovica

Tip/Godina	2011
Žene (>18 godina)	26
Maloletnici (12-18 godina)	7
Deca (<12 godina)	37
Ukupno	70

Tabela 14: Broj žrtava

Pol/Godina	2011
Ženski	52
Muški	18
Ukupno	70

Tabela 15: Pol žrtava

Nacionalnost	Broj
Kosovski Albanci	157
Kosovski Srbi	0
Albanci (iz susednih zemalja)	13
Srbi (iz susednih zemalja)	3
RAE	27
Ostale manjine na Kosovu (Turci, Hrvati, Bošnjaci,	0
Državljeni istočno-evropskih država	4
Ostale etničke zajednice	0
Ukupno	204

Tabela 16: Nacionalna pripadnost žrtava u sigurnim kućama u periodu 1. januar 2009 – 31. oktobar 2011.

Cenar za blagostanje žena- Peć

Tip/Godina	2011 (Januar- Oktobar)
Žene (>18 godina)	34
Maloletnici (12-18 godina)	11
Deca (<12 godina)	22
Ukupno	67

Tabela 17: broj žrtava

Pol/Godina	2011 (Januar – Oktobar)
Ženski	54
Muški	13
Ukupno	67

Tabela 18: Pol žrtava

Nacionalnost	Broj
Kosovski Albanci	226
Kosovski Srbi	0
Albanci (iz susednih zemalja)	7
Srbi (iz susednih zemalja)	2
RAE	18
Ostale manjine na Kosovu (Turci, Hrvati, Bošnjaci,	5
Državljeni istočno-evropskih država	3
Ostale etničke zajednice	3
Ukupno	264

Tabela 19: Nacionalna pripadnost žrtava u sigurnim kućama u periodu 1. januar 2009 – 31. oktobar 2011.

Asocijacija: Centar za smeštaj žena i dece - Prizren

Tip/Godina	2011 (Januar- Oktobar)
Žene (>18 godina)	12
Maloletnici (12-18 godina)	3
Deca (<12 godina)	11
Ukupno	26

Tabela 20: Broj žrtava

Pol/Godina	2011 (Januar-Oktobar)
Ženski	21
Muški	5
Ukupno	26

Tabela 21: Pol žrtava

Nacionalnost	Broj
Kosovski Albanci	88
Kosovski Srbi	0
Albanci (iz susednih zemalja)	10
Srbi (iz susednih zemalja)	2
RAE	4
Ostale manjine na Kosovu (Turci, Hrvati, Bošnjaci,	3
Državljeni istočno-evropskih država	0
Ostale etničke zajednice	0
Ukupno	107

Tabela 22: Nacionalna pripadnost žrtava u sigurnim kućama u periodu 1. januar 2009 – 31. oktobar 2011.

3.3.3. Centri za socijalni rad

CSR igra ključnu ulogu u podršci žrtvama nasilja u porodicama, sudovima i policiji, pogotovo kada su žrtve maloletnici i nisu u stanju da reaguju. Pored toga, CSR ocenjuje situaciju žrtve nasilja i pomaže u pronalaženju boljeg rešenja za žrtvu. CSR ih može posetiti kod kuće i takođe može imati saradnju sa bolnicama i sigurnim kućama. CSR može obezbediti psiho-socijalne i pravne usluge žrtvama. CSR može takođe uključiti jednu žrtvu u šemu socijalne pomoći (ako je žrtva odgovarajuća za taj program).

Na osnovu podataka prikupljenih tokom istraživanja na terenu, sledeći podaci su sakupljeni:

- Bilo je **47 slučajeva** nasilja u porodici u CSR Prizren tokom 2011.
- **Četiri slučaja** nasilja u porodici i **1 slučaj** trgovine ljudima je prijavio CSR Mališevo u 2011.
- **Osam slučajeva** nasilja u porodici i nijedan trgovine ljudima prijavljen od strane CSR Dragaš u 2011.
- **Osam slučajeva** nasilja u porodici i **1 slučaj** trgovine ljudima prijavljen od strane CSR Suva Reka u 2011.
- CSR u Prizrenu nije preduzeo nikakvu kampanju za podizanje svesti o nasilju u porodici i trgovini ljudima.
- Ukupno **5 slučajeva** nasilja u porodici je prijavljeno od strane CSR Kamenica. Od toga su u 3 slučaja žrtve bile odrasle osobe a u 2 maloletnici. Sve 3 žrtve su bile žene.
- Ukupno **5 slučajeva** je prijavljeno od strane CSR Novo Brdo, od kojih je 5 Albanaca i 1 Srbin. Ovi slučajevi su uključivali žene kao žrtve. Tri slučaja je zbrinuto u sigurnoj kući u Gnjilanu u trajanju od 15 dana, ali posle toga vraćene su bile svojim kućama.
- CSR Gnjilane je zbrinuo ukupno **4 slučaja** nasilja, 3 žene i 1 muškarac, svi Albanci,. Nije bilo slučajeva trgovine decom ili ljudima.
- Ukupno **16 slučajeva** nasilja u porodici, 14 žena i 2 muškarca, je zbrinuto u CSR Vitina. Što se tiče nacionalnosti, 15 žrtava su bile Albanske dok je 1 žrtva bila srpske nacionalnosti.
- Ukupno **8 slučajeva nasilja** u porodici je prijavljeno CSR u Uroševcu. Sve žrtve su bile žene. Od kojih 6 Albanci i 2 žene iz zajednice Aškalija.
- Ukupno **9 slučajeva** nasilja u porodici je prijavljeno u CSR Kačanik, uključujući 2 deteta i 7 žena. Nije bilo slučajeva trgovine ljudima.
- U nekim gradovima na Kosovu ne postoji psiholog u CSR (Klina, Peć, Istok, Srbica, Đakovica, Podujevo) i ovo je veliki problem u pružanju adekvatnih usluga žrtvama. U većini opština gde psiholozi nedostaju, problem je nastao zbog nedostatka sredstava.

- Takodje, zaposleni u CSR nemaju znanja kako da izrade programe za socijalne radnike. Osoblje stalno pohađa obuke za tretman žrtava nasilja u porodici.

3.3.4. Pravosuđe

Sudski savet Kosova (SSK) ne poseduje podatke za period januar– decembar 2011, podeljene po stavovima 3 i 4 člana 153, odnosno 154 Zakona o krivičnom postupku koji identifikuje krivično delo počinjeno kao rezultat nasilja u porodici. Slučajevi nasilja u porodici su razvrstani zajedno sa svim slučajevima kao deo kategorije “*Lake telesne povrede*” ili “*Teške telesne povrede*”.

Na osnovu pravosudnog informatora o maloletnicima za period januar-decembar 2011, objavljenog jula 2012. od strane Kosovske statističke agencije, sledeći slučajevi su prosleđeni kosovskim sudovima:

- 79 slučajeva lakih telesnih povreda, uključujući 76 muškaraca i 3 žene (član 153 ZKP)
- 25 slučajeva teških telesnih povreda, uključujući 25 muškaraca bez ijedne žene. (član 154 ZKP)

Na osnovu pravosudnog informatora za odrasle osobe za period januar-decembar 2011, objavljenog juna 2012. od strane Kosovske statističke agencije, sledeći slučajevi su prosleđeni opštinskim sudovima na Kosovu:

- 2208 slučajeva lakih telesnih povreda, uključujući 2147 muškaraca 61 žena
- 136 slučajeva teških fizičkih povreda, uključujući 133 muškaraca i 3 žene.

Na osnovu pravosudnog informatora za odrasle osobe za period januar – decembar 201, objavljenog juna 2012 od strane Kosovske statističke agencije, presude u sledećim slučajevima su izrečene u okružnim sudovima na Kosovu:

- 38 slučajeva lakih telesnih povreda, svi muškarci
- 15 slučajeva teških telesnih povreda, svi muškarci.

Na osnovu prikupljenih podataka od nekoliko okružnih sudova na Kosovu, u nastavku su dati slučajevi nasilja u porodici kojima su se bavili ovi sudovi:

Opštinski/Okružni Sud	Broj novih slučajeva	Broj rešenih slučajeva
Opštinski Sud u Prizren/u	16	4
Opštinski Sud u Mitrovici	83	76
Okružni sud u Mitrovici	12	12
Opštinski Sud u Prištini	60	58
Opštinski Sud u Klini	22	20
Opštinski Sud u Dečanima	13	Nema podataka
Opštinski Sud u Istoku	30	Nema podataka
Opštinski Sud u Đakovici	28	Nema podataka
Ostali sudovi	Nema podataka	Nema podataka

Tabela 23: podaci o slučajevima nasilja u porodici evidentirani po opštinskim i okružnim sudovima

Podaci iz drugih opštinskih i okružnih sudova nedostaju, jer nijedan sud na Kosovu ne poseduje bazu podataka sa podacima sakupljenim tokom prethodnih godina koje bi ponudili zainteresovanim stranama, kao što su nevladine organizacije u ovom slučaju. Na osnovu podataka dobijenih od službenika za odnose sa javnošću i drugih sudija i službenika, prikupljanje podataka je težak proces pošto zahteva da se ručno prođe kroz sve podatke i da se pronađe tačan broj slučajeva o nasilju u porodici. Ostalim sudovima smo podneli pisane zahteve ali nikad nismo dobili nikakav odgovor od njih. Pošto je vreme za sakupljanje podataka i pisanje ovog izveštaja bilo ograničeno, zvanično vreme čekanja od 14 dana je bilo prepreka u sakupljanju informacija od sudova. Sa druge strane, SSK ne poseduje bazu podataka o slučajevima nasilja u porodici za 2011. i iz našeg istraživanja smo saznali da niko u SSK nije obavešten o procesu sprovođenja KPAPBPNP 2011-2014 i odgovornosti koje proizilaze iz ovih strategija za SSK.

IV. Napredak u sprovođenju nacionalne strategije i akcionog plana za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014 na centralnom i lokalnom nivou

Trgovina ljudima predstavlja jedan od najagresivnijih vidova organizovanog kriminala, koji šteti dostojanstvu kosovskog društva.¹⁹ Borba protiv trgovine ljudima ne uključuje samo kažnjavanje osoba koje se bave trgovinom, već i prevenciju trgovine i zaštitu žrtvi.

NSAPPTLJ 2011-2014 je izrađena kako bi odgovorila na pitanja trgovine ljudima na Kosovu. Glavni akteri u izradi i sprovođenju ove strategije su: Ministarstvo unutrašnjih poslova, nacionalni koordinatori protiv trgovine ljudima, sekretarijat, međuministarska grupa, sudski savet i tužilački savet, Ministarstvo pravde, Ministarstvo rada i socijalne zaštite, Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije, Ministarstvo kulture, omladine i sporta, Ministarstvo zdravlja i jedinice za ljudska prava.

Nacionalni koordinator za borbu protiv trgovine ljudima će biti osoba koja koordinira i organizuje rad za izradu i sprovođenje ove strategije²⁰

Sa druge strane, **Sekretarijat** protiv trgovine ljudima će podržati koordinatora u svim njegovim aktivnostima i nadgledaće i izveštavaće o sprovođenju strategije.

U međuvremenu, **Međuministarska grupa** je grupa predstavnika centralnih institucija, čiji mandat je da koordinira sprovođenje politike i nadgleda i izveštava o dostignućima.

¹⁹NSAPPTLJ 2011-2014, p.i

²⁰NSAPPTLJ 2011-2014, p. 3

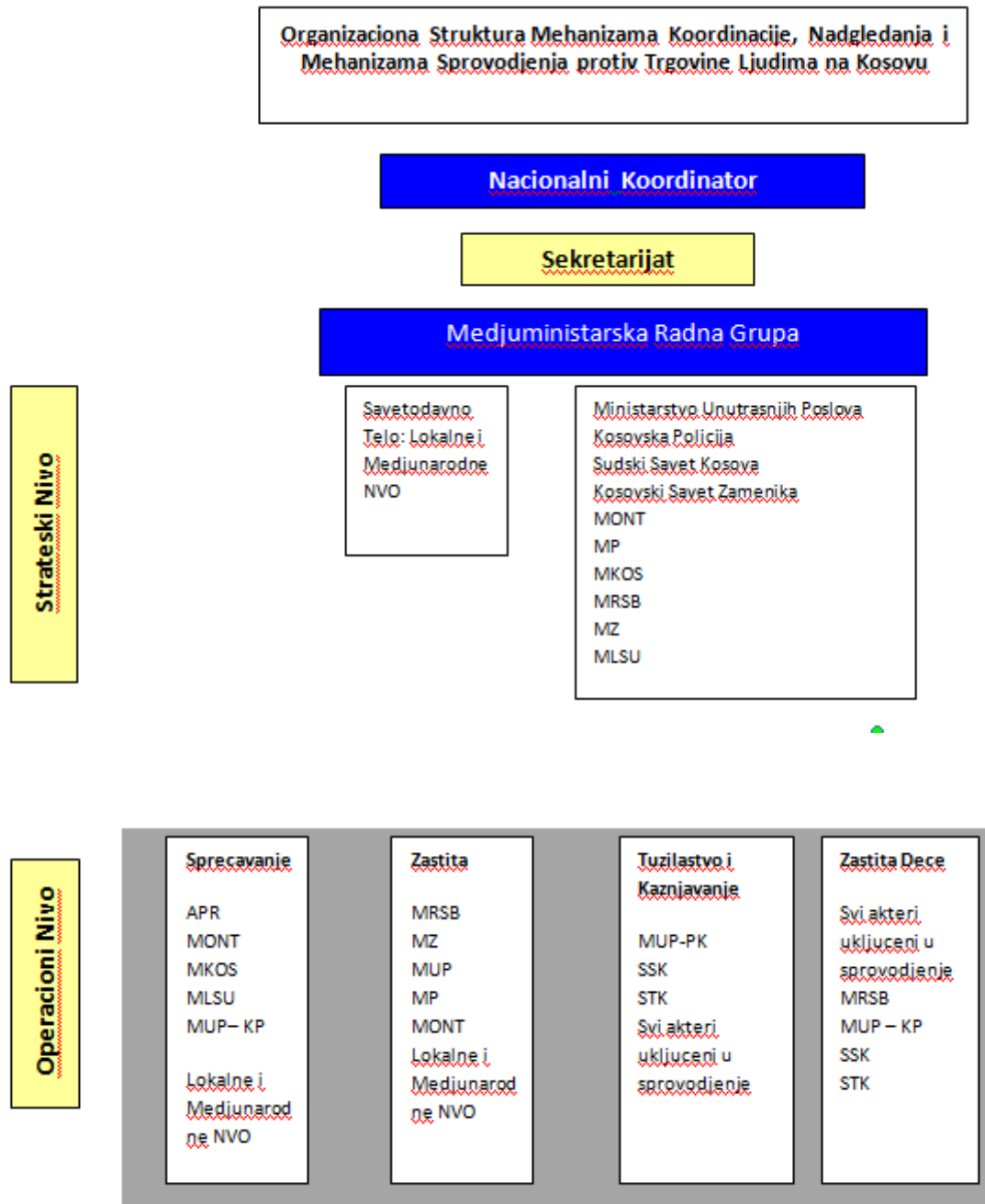

Figura 1: Organizaciona struktura i koordinacija, praćenje i sprovođenje mehanizama za borbu protiv trgovine ljudima na Kosovu²¹

²¹NSAPPTLJ 2011-2014

4.1. Akcioni plan

Na osnovu NSAPPTLJ 2011-2014 izrađen je detaljan plan aktivnosti za realizaciju konkretnih koraka tokom ove četiri godine.

Strategija se odnosi na četiri glavna stuba:

1. Prevencija trgovine ljudima
2. Zaštita i pomoć žrtvama i svedocima
3. Istraživanje, hapšenje i kažnjavanje zločina trgovine ljudima, i
4. Zaštita dece

4.1.1. Prevencija trgovine ljudima

Aktivnosti prevencije moraju da rešavaju ključne faktore koji dovode osobu do mreže trgovine ljudima: siromaštvo, socijalna pitanja, nedostatak komunikacije, nedostatak informacija o fenomenu, nedostatak informacija o slobodi kretanja, obrazovanja ili zaposlenja.

Na osnovu informacija dobijenih od nadležnih institucija, oni su realizovali sledeće aktivnosti:

4.1.2. Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije

Timovi su formirani 2011. radi sprečavanja trgovine ljudima u osnovnim školama, gde će se timovi usredsrediti na prevenciju i reagovanje u slučajevima napuštanja škole. To je takođe važan faktor koji indirektno utiče na prevenciju trgovine ljudima.

MONT je sarađivao sa ARO organizacijom (Akademija za razvoj obrazovanja), koja je ponudila podršku u 15 škola za sprovođenju projekata koji se odnose na sprečavanje trgovine ljudima. Te škole su dobile male donacije da preuzmu aktivnost u školama kako bi se podigla svest učenika o ovom negativnom fenomenu u našem društvu.

MONT nastavlja sa sprovođenjem kursa po nazivom „Životne veštine“ koji između ostalog obuhvata teme trgovine ljudima, a pohađa se u osmom razredu, i obuhvata sledeće module: *Šta su stereotipi i rodne uloge, kako držati nasilje daleko od mog života, kako da brinem o svom zdravlju, šta je trgovina ljudima, šta je seksualnost, itd.*

Kurs „Životne veštine“, ima za cilj da osposobi učenike znanjem, stavovima i veštinama koje su im potrebne da budu odgovorni građani u civilizovanom društvu, kao što su: veštine kritičkog mišljenja, poznavanje sebe, komunikacija sa drugima, donošenje odluka na osnovu informacija, pronalaženje zajedničkog razumevanja, upravljanje emocijama, stres i konflikti te promovisanje bezbednog ponašanja u cilju prevencije trgovine ljudima.

Važno je da opštinske uprave za obrazovanje počnu da podižu tužbe protiv roditelja koji ne upisuju svoju decu u školu ili koji im prekinu obavezno obrazovanje, jer do sada nije bilo tužbi protiv onih roditelja koji podrivaju svoju decu i krše njihova prava na obrazovanje.

Postoji zakonska osnova koja dobro reguliše obaveze roditelja da obrazuju svoje dete i to je definisano u Zakonu o osnovnom i srednjem obrazovanju br. 2002/2, član 7 „Obavezno obrazovanje“.

Prema podacima opštinske Uprave za obrazovanje iz Peći, tokom 2011. godine nije organizovana nijedna kampanja ili aktivnost za prevenciju trgovine ljudima od strane institucija.

4.2. Zaštita i pomoć za žrtve i svedoke

Zaštita i pomoć žrtvama i svedocima trgovine ljudima je drugi stub NSAPPTLJ 2011-2014 . Postoje tri strateška cilja u okviru ovog stuba, koji imaju za cilj da identifikuju žrtve trgovine ljudima, obezbede im najbolje moguće usluge i da im obezbede održivu reintegraciju.

MRSZ, policija, zaštitnici žrtava, sigurne kuće i MZ igraju glavnu ulogu u implementaciji ovih ciljeva.

4.2.1. Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ)

Odeljenje za socijalnu zaštitu u MRSZ je zaduženo za zaštitu svih kategorija žrtava kojima su potrebne socijalne i porodične usluga, koje uključuju žrtve trgovine ljudima, decu i odrasle, domaće i strane građane.

Centar za socijalni rad je dužan prilikom rada na slučajevima trgovine ljudima tretira slučajeve poštujući upravljanje predmetima prema važećim zakonima u Republici Kosovo, ali uvek u koordinaciji sa drugim relevantnim vladinim i nevladinim subjektima koji imaju mandat za zaštitu žrtava trgovine ljudima.

MRSZ je član međuministarske grupe za borbu protiv trgovine ljudima, a takođe razvija i i realizuje mnoge aktivnosti u okviru nacionalnog plana za borbu protiv trgovine ljudima na Kosovu.

Na osnovu procedura javnih nabavki, MRSZ i Uprava za socijalnu zaštitu su tokom 2011. godine produžili ugovor i sporazum na jednogodišnju saradnju i podršku koja za jednu godinu saradnje i podrške koja pokriva jul 2011. – jul 2012. sa nevladinom organizacijom „Centar za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima“. MRSZ je podržalo ovu NVO sa 18.900 evra (1.575 evra mesečno), koji će se koristiti za plaćanje odštete žrtvama trgovine ljudima u sigurnim kućama i rehabilitacionim centrima koji su deo ove organizacije.

Kao deo institucionalnog restrukturiranja, Ministarstvo pravde je poslao Ministarstvu rada i socijalnog zaštite u septembru 2011. nacrt memoranduma o razumevanju za prenos ovlašćenja o privremenom bezbednom Prihvatištu PVPT, koje je bilo pod upravom Ministarstva pravde i mandatom za prihvatanje i rehabilitaciju žrtava sa visokim nivoomu rizika i žrtvama nasilja u porodici.

Od 1. januara 2012. nadležnost za sigurne kuće i odgovornosti za osoblje i njihove plate su prebačeni sa MP na MRSZ nakon potpisivanja memoranduma o razumevanju za prenos ovlašćenja sa MP na MRSZ 28. oktobra 2011.

Kao deo podizanja profesionalnih kapaciteta za lica koja rade u oblasti trgovine ljudima, a pod pokroviteljstvom Ministarstva unutrašnjih poslova, Kancelarija nacionalnog koordinatora podržana od strane Organizacije za evropsku bezbednost i saradnju (OEBS) tokom ove godine je organizovala niz obuka o implementaciji dokumenta o standardnim procedurama za delovanje u slučaju žrtava trgovine ljudima, koji je izradio MUP Kosova.

Učesnici u ovim obukama su: radnici socijalne službe, zaštitnici žrtava iz Ministarstva pravde, istražitelji iz odeljenja za borbu protiv trgovine ljudima iz Ministarstva unutrašnjih poslova, lekari iz porodične medicine, kosovski carinski službenici, nevladin sektor, itd.

Vlada Republike Kosovo je proglasila mesec oktobar za mesec borbe protiv trgovine ljudima na Kosovu.

Ministarstvo rada i socijalnog staranja (MRSZ) u saradnji sa drugim ministarstvima Vlade Republike Kosova i drugim vladinim partnerima vodi kosovski Odbor za sprečavanje i suzbijanje dečijeg rada.

Kao deo zaštite žrtava trgovine ljudima (ova komponenta obuhvata dugoročne rehabilitaciju i reintegraciju), Ministarstvo rada i socijalne zaštite (MRSZ) i Nemačka organizacija za međunarodni razvoj (GIZ) potpisali su sporazum o saradnji na realizaciji „Regionalnog

programa protiv trgovine ljudima i socijalne zaštite“. Program se sprovodi u četiri zemlje: Kosovo, Makedonija, Bosna i Srbija.

Centri za socijalni rad na lokalnom nivou imaju mandat da pruže socijalne i porodične usluge za sve osobe kojima su potrebne socijalne usluge.

Tokom perioda januar – decembar 2011. Centri za socijalni rad su upravljali slučajevima, tretirali i ponudili socijalne usluge za 18 žrtava trgovine ljudima:

Kategorija žrtava	Broj žrtvi
Maloletne žrtve	12
Odrasle žrtve	5
Strane žrtve – iz inostranstva	1
Ukupno	18

Tabela 24: Broj žrtava trgovine ljudima kojima je pomogao CSR tokom 2011.

Kao što je poznato osoblje CSR-a mora da bude prisutno i pruži pomoć svakoj maloletnoj žrtvi. Ukupan broj dat u tabeli (18) predstavlja samo broj žrtava trgovine ljudima kojima je CSR pomogao tokom 2011, ali ne i ukupan broj žrtava, jer CSR nije uvek prisutan kada su odrasle žrtve uključene.

4.2.2. Sigurna kuća

Sigurna kuća za zaštitu žrtava i prevenciju trgovine ljudima koje se nalazi u Prištini (MVPT) je sigurna kuća koje se isključivo bavi sa žrtvama trgovine ljudima i nudi sledeće usluge²²:

- Direktna pomoć,
- Prevencija /Podizanje svesti,
- Dugoročna rehabilitacija i reintegracija.

U praktičnom smislu, to znači pružanje: socijalne pomoći za žrtve trgovine ljudima, prevenciju i edukaciju, zaštitu i razmenu informacija, podizanje svesti i njihovo osnaživanje, organizovanje stručnih obuka i drugih rekreativnih aktivnosti, kao i dugoročnu rehabilitaciju i reintegraciju žrtava trgovine ljudima i dece koja rade teške poslove.

²²<http://www.pvptcenter.net/sq/cfarebejmene.htm>

Mora se spomenuti da i druge sigurne kuće takođe tretiraju i pružaju smeštaj žrtvama trgovine ljudima.

Na temelju podataka dobijenih od KSK, centar je zaštitio ukupno 11 žrtva trgovine ljudima tokom 2011.

Vrsta/Godina	2011. (Januar-Oktobar)
Žene (>18 godina)	6
Maloletni (12-18 godina)	3
Deca (<12 godina)	2
Total	11

Tabela 25: Broj žrtava

Pol/Godina	2011. (Januar-Oktobar)
Žene	11
Muškarci	0
Ukupno	11

Tabela 26 : Žrtve prema polu

Etnička pripadnost	Broj
Kosovski Albanci	37
Kosovski Srbi	0
Albanci (iz susednih zemalja)	8
Srbi (iz susednih zemalja)	2
RAE	4
Ostale manjine na Kosovu (Turci, Hrvati, Bošnjaci, itd)	0
Ostali iz istočne Evrope	0
Ostale nacionalnosti	0
Ukupno	51

Tabela 27: Etnička pripadnost žrtava od 1. Januara 2009. do 31. Oktobra 2011.

4.2.3. Ministarstvo zdravlja

MZ je u saradnji sa OEBS-om organizovalo obuku o negativnom fenomenu trgovine ljudima, na kojoj su učestvovali socijalni radnici, zaštitnici žrtva, inspektore za rad, tržišne i sanitarne inspektore iz 5 kosovskih regiona.

MZ je tokom 2011. imalo blisku saradnju sa Policijom Kosova, tačnije sa Divizijom za borbu protiv trgovine ljudima, gde na zahtev Divizije, medicinsko osoblje pomaže u pružanju zdravstvenih usluga žrtvama trgovine ljudima.

MZ je uspešno realizovalo obuku za svoje medicinsko osoblje u oblasti trgovine ljudima. U novembru 2011, obuka „Upućivanje žrtava trgovine ljudima od strane medicinskog osoblja“ je realizovana. 35 zdravstvenih radnika su učestvovala u obuci, uključujući regionalne bolnice i centre za mentalno zdravlje. Obuka je finansirana od strane Ministarstva zdravlja. Jedna od preporuka obuke je bila da je zdravstvenom osoblje potrebno više obuke o trgovini ljudima, jer u većini slučajeva, žrtvama su potrebne različite medicinske usluge.

4.3. Istraga, hapšenje i kažnjavanje zločina trgovine

Treći stub strategije je pretposlednji, ali ništa manje važan, jer kažnjavanje počinilaca je jedan od načina da se spreči ponavljanje fenomena od strane iste osobe. Policija, tužilaštvo i sudovi imaju značajnu ulogu u ovom stubu.

4.3.1. Policija Kosova

Tokom 2011. Policija Kosova je identifikovala 39 slučajeva trgovine ljudima, od kojih je 35 građana Kosova, dok su 4 bili stranci. Od 39 žena, 17 su bili maloletnice. KP je uhapsila 183 lica za umešanost u trgovinu ljudima.

Identifikovane žrtve – poreklo	2011.
Kosovsko	35
Moldavsko	0
Albansko	1
Bugarsko	0
Srpsko	3
Poljsko	0
Ostalo	0
Ukupno	39

Tabela 28: Poreklo identifikovanih žrtava tokom 2011.

Uhapšena lica	2011.
Kosovska	160
Albanska	3
Bugarska	0
Moldavska	0
Ukrajinska	4
Makedonska	1
Bošnjačka	0
Srpska	14
Turska	1
Ukupno hapšenja	183

Tabela 29: Broj uhapšenih lica prema etničkoj pripadnosti

Hapšenje po polu	2011.
Muškaraca	131
Žene	52
Ukupno hapšenja	183

Tabela 30: Broj uhapšenih po polu

Identifikovane žrtve prema starosnim grupama za 2010.-2011.								
Starosna grupa	14--17	18--22	23—25	26--30	31--35	36--40	41-50	Ukupno
Godina 2011.	17	13	7	1	1	0	0	39

Tabela 31: Broj identifikovanih žrtava prema starosti.

Zabrinjavajuće je da su veliki broj žrtava maloletnici, ili 17 žrtva tokom 2011.

Hapšenja na osnovu krivičnih dela	2011.
Trgovina ljudima (član 139 KZK)	91
Omogućavanje prostitucije (član 201 KZK)	39
Bavljenje prostitucijom (član 7 KZK)	50
Skrivanje dokumenata žrtava trgovine ljudima (član 140 KZK)	0
Ropstvo, prisilni rad (član 137 KZK)	0
Druga krivična dela	3
Ukupno hapšenja	183

Tabela br. 32: Broj uhapšenih u skladu sa krivičnim delima počinjenim tokom 2011.

Takođe, mora se pomenuti da je tokom prošle godine zatvoreno više od 800 barova za koje se sumnjalo da se bave prostitucijom i trgovinom ljudima.

To je zabrinjavajuća činjenica da postoji tako veliki broj barova u kojima se odvija trgovina ljudima i prostitucija, ali u isto vreme je utešno to što su identifikovana ova mesta u kojima se dešavaju kriminalne radnje.

4.3.2. Državno tužilaštvo

Pravilne istrage od strane policije i unapređenje zaštite žrtava ne zatvaraju slučaj žrtve trgovine ljudima, ako trgovci nisu krivično gonjeni i ako nisu kažnjeni za svoja krivična dela. Od tužilaštva se očekuje da poveća broj *uspešnih krivičnih gonjenja*, kao i da izrekne odgovarajuće mere kažnjavanja svih vidova trgovine ljudima kroz efikasne i profesionalne strukture za vladavinu zakona.

Prošle godine, kosovsko tužilaštvo je podiglo prijave protiv **109 lica** koja su navodno umešana u krivična dela u vezi sa trgovinom ljudima.

4.3.3. Pravosuđe

Zbog kratkog vremena za prikupljanje podataka i nedostatka adekvatne baze podataka za broj predmeta upućenih od strane sudova, nije bilo moguće da prikupimo podatke od sudova.

4.4. Zaštita dece

Deca, odnosno maloletnici, su u opasnosti da postanu meta za trgovinu, neki od glavnih faktora koji doprinose ovome uključuju: siromaštvo, nizak nivo obrazovanja, napuštanje škole, nedostatak pristupa informacijama, problemi u porodici, nedostatak roditeljske brige, itd.

Trgovina decom na Kosovu ima tri glavne svrhe: seksualna eksploatacija, prinudni rad i prosjačenje. Prva se javlja kod oba pola (obično devojčica) između 15 i 18 godina. Eksploatacija dece za rad obično počinje u 13. godini i to podjednako pogađa oba pola, dečake i devojčice, a treći fenomen utiče na bebe (kada su izložene na ulicama da bi se iskoristila) do 18 godina i oba pola.

Trgovina decom znači regrutovanje, prodaja, transport, transfer, sigurna kuća ili očekivanje eksploatacije deteta u zemlji ili inostranstvu.²³

Eksploatacija dece uključuje iskorišćavanje u svrhe prostitucije ili neki drugi oblik seksualnog zlostavljanja, prisilni rad, prinudno prosjačenje, ropstvo ili odnos sličan ropstvu, eksploataciju za kriminalne aktivnosti, uklanjanje organa, ilegalno usvojenje, rani prinudni brak i eksploatacije za rad u kući. Saglasnost dece za potrebe eksploatacije je irelevantno, čak i ako nijedne od sledećih mera nisu korišćene: nasilje, prinuda, prevara, zloupotreba ovlašćenja ili dela počinjena dok su deca ugrožena ili pod kontrolom osobe.²⁴

Trgovinom decom ne treba da se bavi samo policija, već i pravosudni sistem, sistem obrazovanja, i sama porodica kao institucija.

Trgovina decom je veoma teško i kompleksno pitanje i ono se ne tretira samo zakonodavstvom, već i okruženjem: mnoga deca, žrtve trgovanja, dolaze iz porodice sa poremećenim odnosima, ima mnogo slučajeva gde su ostavljeni, proterani iz institucija, a takođe se dešava da oni nisu prihvaćeni od strane porodice; ali pruža mogućnosti svakome da uradi nešto za ovaj problem.

Za sprečavanje trgovine decom pored porodice i škole, opštinske uprave za obrazovanje, CSR i policija takođe igraju važnu ulogu. U početku škole prvo moraju da prijave slučajeve napuštanja iz škole OOU-u, koja zatim obaveštava CSR i policiju o tim slučajevima i da, ako je potrebno, podigne optužnice protiv roditelja dece koja ne pohađaju osnovnu školu, jer smo приметили na terenu da postoji veliki broj dece koja ne pohađaju osnovnu školu iako je to obavezno po zakonu.

²³NSAPPTLJ 2011-2014 str. 16

²⁴Ibid.

Opštinska uprava za obrazovanje – jedinica za ljudska prava u saradnji sa roditeljima i nastavnicima u Uroševcu organizovala je niz radionica o dečijim i ljudskim pravima koje imaju za cilj podizanje svesti kod dece o svojim pravima. Ove radionice su organizovane u opštinama: Gnjilane, Vitina, Klokot, Elez Han, Kačanik i Uroševac. Pored opštine Elez Han, gde je 36 učenika, u svim drugim opštinama je ukupno učestvovalo 72 učenika. Pored dečijih/ljudskih prava, problema nasilja u porodici i prijavljivanju slučajeva nasilja, takođe se razgovaralo i o dolasku u školu učenika sa znakovima nasilja na licu ili telu.

Značaj ovih radionica sa učenicima odnosi se na poboljšanje informisanosti učenika o pravima dece/ljudskim pravima i rodnoj ravnopravnosti, kao i na druge teme koje su bitne za njihova prava. Iako su ove teme sastavni deo obrazovnog sistema, i dalje postoji potreba da im se obrati pažnja kroz razne aktivnosti, naglašavajući ulogu obrazovnih institucija u podizanju svesti za poštovanje i unapređenje dečijih/ljudskih prava u našoj zemlji. Tokom ovih radionica, 360 učenika je dobilo više informacija o dubini dečijih/ljudskih prava, što uključuje pitanja polova i druge aspekte, kao što su: nasilje u porodici, trgovina ljudima, rizici od lekova/narkotika. Zahvaljujući programu koji je organizovao GIZ u Prizrenu, postignut je uspeh u vraćanju 65 učenika u škole, koji su je na početku napustili, a što se tiče drugih regiona ove informacije nam nisu dostupne.

V. Zaključak

Kosovski program i akcioni plan za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014. je usvojen u avgustu 2011 i sadrži jasne ciljeve koje je potrebno realizovati od 2011.

Nacionalna strategija i akcioni plan za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014, takođe je stupio na snagu u avgustu 2011, a smatra se da ima odgovarajuće ciljeve za borbu protiv ovog negativnog fenomena.

Svrha ovog praćenja bilo je da se vidi koliko su ciljevi ova dva programa realizovani u praksi u opštinama na Kosovu, i da li su realizovani od strane centralnog nivoa.

S obzirom na situaciju u zemlji, na osnovu nalaza ovog praćenja u kosovskim opštinama tokom oktobra 2012, može se konstatovati da je primena datih strategija na minimalnom nivou. Loš napredak u realizaciji ovih strategija su možda izazvala četiri ključna faktora:

- Usvajanje strategije u trećem kvartalu 2011., a kratak vremenski period (3 meseca) da se sprovedu ciljevi Akcionog plana,
- Odloženo imenovanje koordinatora za nacionalnu strategiju i programa protiv nasilja u porodici,
- Kasna mobilizacija i loša koordinacija svih aktera u ispunjavanju zadataka vezanih za ova dva dokumenta, posebno PKKDHNF 2011-2014. Vrlo slaba promocija ovih dokumenata na centralnom nivou, a posebno na lokalnom nivou.

Prvo je potrebno da se podigne svest građana o fenomenu „nasilja u porodici“ i „trgovine ljudima“. Zatim, pored podizanja svesti građana o dostupnoj pravnoj infrastrukturi, takođe je potrebno povećanje svesti službenika različitih institucija na lokalnom nivou o postojanju dotičnih dokumenata, što do sada nije urađeno ili je urađeno u veoma malom obimu od centralnog nivoa. Zabrinjava činjenica da smo danas na kraju druge godine implementacije ovih dokumenata, inače pola puta kroz životni ciklus za sprovođenje ovih strategija, a nije se postigao veliki napredak u tom pogledu. Samim tim, ne možemo izvesti zaključak za 2012. godinu jer nije sprovedeno praćenje realizacije ovih strategija u toku ove godine, zbog kratkog vremena na raspolaganju da se istovremeno prate obe godine, a i zbog toga što 2012. još nije uključena u vreme kada je sprovedeno praćenje za 2011. godinu. Ako se institucije budu ozbiljnije bavile svoje obavezama i zadacima definisanim u dokumentima, onda možemo pretpostaviti da ćemo do kraja 2014., kada završi primena strategija, imati

mnogo bolju situaciju u sprečavanju nasilja u porodici ili trgovine ljudima, kao i u tretmanu žrtava ovih krivičnih dela.

Oba dokumenta predstavljaju dobru osnovu za organizovanje aktera u sprečavanju nasilja u porodici i trgovine ljudima. Međutim, koordinacija ostaje veliki izazov za sve aktere i za blagovremeno sprovođenje svih definisanih ciljeva. Promene u strukturi pojedinih institucija, promene nacionalnih koordinatora, promene u ministarskim kabinetima i promene u izvršnoj vlasti direktno utiču na stagnaciju u realizaciji programskih ciljeva. Mediji i civilno društvo moraju odigrati ulogu nadzora, da stave pitanje na dnevni red i prikažu uspehe i neuspehe odgovarajućih institucija u sprovođenju Kosovskog programa i akcionog plana za borbu protiv nasilja u porodici 2011-2014, kao i Nacionalne strategije i akcionog plana za borbu protiv trgovine ljudima 2011-2014.

VI. Preporuke

- Obavestiti relevantne lokalne institucije o postojanju dve strategije, kako bi njihovi ciljevi počeli da se primenjuju u praksi u oblastima u kojima postojeće okolnosti na Kosovu dozvoljavaju takve stvari. Naša istraživanja jasno pokazuju da većina odeljenja na opštinskom nivou nisu svesna postojanja ovih dokumenata, stoga je njihova promocija izuzetno važna kako bi se videli konkretni rezultati u narednom procesu praćenja.
- **MP / PRAVOSUĐE** – Zakon protiv nasilja u porodici na Kosovu, u celini, ocenjen je kao dobar, ali postoje primedbe u vezi sa njegovom primenom. Međutim, neki podzakonski akti će popuniti neke praznine, koje bi mogle biti identifikovane od strane grupe stručnjaka. Poznato je da nijedan zakon nije savršen, a zakoni treba da se dopunjavaju tokom vremena.
- **MP** – Zakon protiv nasilja u porodici na Kosovu treba da se dopuni sa podzakonskim aktima, na primer: u članu 4, stav 3, o psiho-socijalnom tretmanu žrtava, potrebno je da se jasno definišu uslovi i potrebe za izdavanje naloga za hitnu zaštitu u skladu sa članom 17 tog zakona.
- **PRAVOSUĐE** – Zakon protiv nasilja u porodici na Kosovu mora biti u potpunosti sproveden, posebno član 16, stav 1 o nalogima za hitnu zaštitu u okviru roka definisanog zakonom, odnosno 24 časa.
- **PRAVOSUĐE** – Zakon protiv nasilja u porodici na Kosovu: da se u potpunosti primeni član 27 zakona za pomoć osobama protiv kojih je nasilje izvršeno na način pružanjem besplatnih zdravstvenih usluga i usluga socijalne pomoći.
- **MP** – Zakon za borbu protiv nasilja u porodici na Kosovu: izmeniti član 25 zbog kršenja sudske zabrane, podizanjem minimalne naknade od 200 evra za najmanje 100%.
- **PRAVOSUĐE** – Sprovođenje zakona je posebno neuspešno zato što nije u vezi sa privremenim merama koje su izrečene od strane pravosuđa i kazne su veoma slabe za počinioce ponovljenih dela.
- **PRAVOSUĐE** – Iako zakon predviđa novčanu kaznu ili najviše 6 godina zatvora, počinioci krivičnih dela se često osuđuju na dva meseca zatvora i godinu dana uslovne kazne, što znači da je počinilac slobodan nakon godinu dana i da može da nastavi nasilje.
- **PRAVOSUĐE** – Preporučuje se da se u potpunosti sprovede ovaj zakon u ovoj oblasti kako bi se sprečilo stvaranje počinitelja koji ponavljaju svoja nasilnička dela.
- **MRSZ** – Postoji stagnacija u sprovođenju mere psiho-socijalnog tretmana, jer još uvek ne postoje lokacije gde bi se žrtve nasilja u porodici mogle lečiti. Zato je

zatraženo da se ta lokacija uspostavi u najkraćem mogućem roku, tako da žrtve mogu imati koristi od mera koje se smatraju veoma važnim za žrtve nasilja.

- **MRSZ** – Organizovati obuke za službenike opština za tretiranje žrtava nasilja. U početku treba da se sprovedu analize za potrebe obuke, a zatim da se definišu obuke koje će se sprovesti, a ne da se nude ponovljene obuke po nekoliko puta u istim društvenim centrima. Prvobitno MRSZ treba da bolje informiše sve CSR o određenim strategijama.
- **VLADA KOSOVA** – Da obezbedi potpuno i stabilno finansiranje svih aktivnih sigurnih kuća na Kosovu, pružanjem finansijske pomoći, inventara i boljih i sigurnijih prostorija za nekoliko sigurnih kuća.
- **VLADA KOSOVA** – Da obezbedi 100% sredstava za aktivna sigurne kuće u Prištini, Peći, Mitrovici, Gnjilanu i Prizrenu, jer su trenutno u veoma teškim finansijskim poteškoćama, bez odgovarajuće podrške od donatora. Finansijska podrška od donatora ne obezbeđuje stabilnost i dugoročnu sigurnost za ove institucije. Deo sredstava za finansiranje ovih institucija može se obezbediti oduzimanjem nelegalne imovine stečene kriminalnih aktivnostima, zatim kroz pomoć u sigurnim kućama za sprovođenje drugačijih neprofitnih pilot projekta, osnivanje posebnog fonda za sigurne kuće, obezbeđivanje finansijske pomoći za sigurne kuće za obezbeđivanje posebnih prostora za rad (proizvodnja, ručni rad) koji kasnije mogu da obezbede dodatne prihode za sigurne kuće, primena posebnih naknada za struju, vodu, telefon, grejanje, oslobađanje od poreza na prihod (donacije), itd.
- **MZ / MRSZ** – Da obezbedi i finansira isplatu psihologa za sve sigurne kuće.
- **MONT** – Organizovati kampanje za podizanje svesti učenika o rizicima trgovine ljudima.
- **MZ** – Da organizuje obuku za medicinsko osoblje za lečenje žrtava nasilja u porodici i trgovine ljudima.
- **MZ** – Pripremiti elektronsku bazu podataka u svim centrima porodične medicine da bi se identifikovali slučajevi nasilja u porodici.
- **ARR** – Da radi na podizanju svesti u društvu o pitanjima u vezi sa nasiljem u porodici.
- **MUP(KP)** – Da obučni osoblje Jedinice za borbu protiv nasilja u porodici za tretman žrtava nasilja u porodici i žrtve trgovine ljudima.
- **KP** – Da kreira prostore za smeštaj dece u policijskim stanicama, dok je njihova majka na razgovoru u vezi sa nasiljem koje se vrši nad njom.
- **SSK** – Da nastavi posao za profesionalni razvoj sudija u oblasti trgovine ljudima, kao i da se poveća broj sudija u sudovima.

- **SSK** – Da imenuje osobu koja će pratiti sprovođenje ova dva programa i da izveštava o uspehu postignutom u realizaciji ciljeva.
- **DRŽAVNO TUŽILAŠTVO** – da nastavi rad na profesionalnom razvoju tužilaca za slučajeve nasilja u porodici, kao i za specijalizovane tužioce za slučajeve trgovine ljudima.
- **CIVILNO DRUŠTVO** – Da nastavi da daje svoj doprinos u organizaciji kampanja za podizanje svesti stanovništva za prijavljivanje nasilja u porodici i informacije o pravnoj infrastrukturi, kao i praćenje sprovođenja državne obaveze.
- **MEDIJI** – Da prate sprovođenje u praksi ove dve strategije, da budu prisutni i da emituju sve debate, okrugle stolove ili slične aktivnosti u vezi sa ovim negativnim pojavama.
- **KOSOVSKE OPŠTINE** – Odgovarajuće uprave: CISD, LSVD, MER i HD da organizuju kampanje za podizanje svesti za prijavljivanje nasilja u porodici i rizik od trgovine ljudima, da izdvoje budžet za poboljšanje infrastrukture i da zaposle stručno osoblje u relevantnim institucijama. Obuka medicinskog osoblja za lečenje žrtava nasilja.
- **MER** treba da u svim školama u opštinama uključi pedagoge i psihologe.
- **MZ** – Da napravi posebne timove u okviru zdravstvene službe za lečenje slučajeva nasilja u porodici.
- **PRAVOSUĐE** – Da poveća broj sudija u opštinskim i okružnim sudovima.
- **MRSZ** – Stvaranje više prostora za opuštanje za intervju u centrima za socijalni rad.
- Napraviti pravu bazu podataka sa preciznim podacima o slučajevima nasilja u porodici i trgovine ljudima u sudovima i tužilaštvima, CSR, policiji i centru za porodičnu medicinu. Skoro sve ove institucije drže i obrađuju klasične obrasce identifikacije (sa sveskama i MS Word ili Excel).
- Preduzeti procenu i praćenje strategije svake godine i distribuirati izveštaj svim institucijama (sudovi, policija, opštine, centri za socijalni rad, KMKF, itd.).
- Povećati saradnju između lokalnih institucija i nevladinih organizacija.
- Pored žrtve, trebalo bi da postoji psiho-socijalna terapija za druge članove porodice, a naročito za decu.
- Otvoriti usluge savetovališta za žrtve i počinioce nasilja.
- Uklanjanje počinioca nasilnih dela iz kuće, a ne žrtve.
- Preduzeti zakonske mere za roditelje čija maloletna deca napuštaju škole.
- Uspostaviti bolju koordinaciju aktivnosti kada je u pitanju preklapanje aktivnosti sa dva ili više cilja.

- Pružanje socijalne pomoći i podrške žrtvama trgovine ljudima.
- Pružanje besplatnih usluga za žrtve nasilja u porodici i trgovine ljudima.

Aneks br. 1: Spisak kontaktiranih osoba/institucija

Spisak institucija i lica kontaktiranih ili intervjuisanih za prikupljanje podataka za praćenje izveštaja:

KSK - Naime šerifi, direktor

Policija Kosova Đakovica - Berlinda BERIŠA, nadzornik istrage

Staratelj žrtava Đakovica- Agim Pula, - socijalni radnik

„Ona“ („SHES“) Đakovica - Sakibe Doli-, direktor

Opštinski sud Đakovica - Adem ADEMAJ, sudija

Opštinsko tužilaštvo Đakovica - Špresa Bakija, glavni tužilac

Centar za socijalni rad Đakovica - Tahir Kida

Kancelarija za ravnopravnost polova Đakovica - Ljumnije Shlaku

Opštinski sud Dečane - Hake Hadžaj

Zaštitnik žrtava u Dečanu – Hake Hadžaj

Policija Kosova Dečane - Džavit Nimani, šef istrage i Ruke Dobaj

Centar za socijalni rad Dečane - Ibrahim Lušaj, socijalni radnik

Centar za socijalni rad Dečane – Florian Miroci, socijalni radnik

Policija Kosova Dečane – Behir Fetaj-, zaposlenik Jedinice u borbi protiv nasilja

Opštinski sud u Prizrenu – administrator

Staratelj žrtava u Prizrenu- Šemsa Sagdati i Ganimete Kitmiri

Uprava za obrazovanje – Rešt Kušaj-, službenik (on je takođe obezbedio podatke za Mališevo , Suvu Reku , Dragaš i Orahovac)

Uprava Zdravlja u Prizrenu - Nekhip Gaši - direktor

Uprava socijalne zaštite - Farije Bitići, direktor (ona je takođe obezbedila podatke za Mališevo , Suva Reka , Dragaš i Orahovac)

Centar za socijalni rad u Prizrenu - Kumrije Krasniki, koordinator

Policija Kosova u Prizrenu - nismo mogli da dobijemo podatke, jer osoba koja je zadužena bila je na godišnjem odmoru

Sigurna kuća u Prizrenu - nije sarađivao, nisu dali podatke

Jedinica za besplatnu pravnu pomoć - Visar (on je takođe obezbedio podatke za Malishevo , Suva Reka , Dragaš i Orahovac)

Kancelarija za ravnopravnost polova u Prizrenu - Mibekhel Žuri službenik za rodnu ravnopravnost

Policija Kosova u Podujevo - Šef odseka za borbu protiv nasilja

Opštinski sud u Prištini – predsednica suda

Opštinski sud u Lipljanu - sudija
Centar za socijalni rad Kosovo Polje - službenik
Kancelarija za ravnopravnost polova Kosovo Polje - Kancelarija za rodnu ravnopravnost
Kancelarija za ravnopravnost polova Podujevo - Kancelarija za rodnu ravnopravnost
Policija Kosova Priština - Tahire Hadžoli , šef odeljenja protiv nasilja u porodici
Policija Kosova Priština - Arben Pačarizi , Borba protiv trgovine ljudi –šef odeljenja
Policija Kosova Mitrovica - Rizah Murati , jedinica za borbu protiv droga i narkotika
Policija Kosova Mitrovica - Sabit Hajdari, Jedinica -Nasilje u porodici
Okružno tužilaštvo u Mitrovici - Ismet Ujkani
Opštinski sud u Mitrovici - Rame Hiseni , predsednik
Okružni sud u Mitrovici - Dževdet Abazi, predsednik suda
ZŽ - Burhan Makshuni – zaštitnik žrtava
Centar za socijalni rad Mitrovicë/a - Fikrije Sulejmani
Centar za zaštitu žena i dece Mitrovicë/a - Emine Kabaši
Opština Mitrovica - Fatbardha Boletini – službenik za informisanje
Uprava Zdravlja Mitrovicë/a - Šaćir Demiri
Uprava za rad i socijalno staranje Mitrovica - Faik Prekazi
Uprava za kulturu, omladinu i sport Mitrovica - Artan Osmani
Agencija za ravnopravnost polova - Edi Gusia viši referent za praćenje i izveštavanje
Državno tužilaštvo - Šenaj BERIPA, koordinator, zaštitnik žrtava
Zdravlje i socijalno staranje Uprava Klina - Muje GASHI, direktor
Centar za porodičnu medicinu Klina - Ćamile ĆITAKU, glavna sestra
Uprava za edukaciju Klina - Ramiz RRUSTA, direktor
Opštinski sud Klina - Jašar GAŠI, predsednik
Uprava za kulturu, omladinu i sport Klina - Ahmet Krasnići, direktor
Centar za socijalni rad Klina - Šehrije Milaku, socijalni radnik
Policija Kosova Klina - Zanel Halitaj, nadzornik istrage
Kancelarija za rodnu ravnopravnost Klina - Remzie Maljoku
Radio ALBA Klina - Šqipe Desku, novinar
Koha Ditore - Agron Gaši, dopisnik
Uprava Zdravlja Istok - Anton Gega, direktor
Uprava za obrazovanje Istok - Agim HAKSHIA, direktor
Opštinski sud Istok - Ramadan Šatri, predsednik
Policija Kosova Istok - Selvete Blakaj, istraga policije
Centar za socijalni rad Istok - Haki Ibrahimaj, direktor
Kancelarija za rodnu ravnopravnost Istok - Sanije Mavraj
Policija Kosova Peć - Violeta Deme Hasa, nasilje u porodici regionalni istražitelj

Policija Kosova Peć - Idriz ATAŠI, supervizor jedinice za trgovinu ljudima
Centar za socijalni rad Peć - Drita Keljmendi Kukaj, direktor
Kancelarija za ravnopravnost polova Peć - Sebahate QORKADIU
QMG "SHS" Peć - Resmije TAHIRI, koordinator
Opštinsko tužilaštvo u Peći - Lirije Morina , učesnik
SSK - Aishe Ksoraj, službenik za informiranje
SSK - Besnik Ramsaj , direktor odeljenja za statistiku
MZ – službenik za informiranje
MONT - službenik za informiranje
MP-službenik za informiranje
CLARD - Anton Ndrecaj
RTK - urednik
KTV - urednik
Radio Blue Sky-urednik

Neki od drugih kontaktiranih institucija:

Kancelarija za rodnu ravnopravnost u: Srbica, Vučitrn , Gnjilane, Uroševac , Kamenica , Vitina,

Staratelj žrtava u: Srbica, Vučitrn, Gnjilane , Uroševac , Kamenica , Vitina,, Kačanik, Štrpce

Sigurne kuće u Gnjilanu i Prištini

Policija Kosova u: Srbica, Vučitrn, Gnjilane, Uroševac , Kamenica , Vitina,, Kačanik, Štrpce , Obilić, Klokot, Ranilug, Novo Brdo,

Opštinski sudovi u: Vitina, Kamenica, Orahovac, Suva Reka.

Okružni sudovi u: Gnjilane, Priština, itd.

Aneks br. 2: KPAPBPNP – akcioni plan 2011-2014

Praćenje pokazatelja aktivnosti završenih tokom 2011.

1. Prevencija

Strateški cilj 1: Podizanje javne svesti ljudima po pitanju trgovina ljudi						
Konkretni cilj 1.1 - Podizanje svesti o ugroženim grupama i zainteresovanim akterima (deca, mladi, žene, muškarci) o trgovini ljudima.						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
1.1.1	Sprovesti detaljan pregled za merenje nivoa svesti o trgovini ljudima.	2011-2014	24000	NATC/ MMRG MUP; KP; MKOS; ARP,	IO, NVO, EC	Nije ispunjeno
1.1.2	Sprovesti praćenje (anketa) u urbanim i ruralnim sredinama o nivou svesti građana, kao rezultat prošlogodišnjih aktivnosti.	2011-2014		NATC/ MMRG MUP; KP; MKOS; ARP,	IO, NVO, EC	Nije ispunjeno
1.1.3	Povremeno organizovanje medijskih kampanja za podizanje svesti građana (debate, okrugli stolovi, TV spotovi, informativni materijali, umetničke aktivnosti, školske aktivnosti, itd.)	2011-2014 Tokom cele godine i tokom meseca borbe protiv trgovine ljudima.	120.000	NATC MUP; MKOS; MONT; MP; MZ, KP; ARP MTI.	IO, NVO	Delimično ispunjeno
1.1.4	Preispitati postojeće (informacije i olakšice) materijale, kao i razvoj novih materijala i njihovu distribuciju svim kategorijama i društvenim nivoima.	2011-2014	8000	NATC MUP; KP; MALS; MONT, Specijalizovane institucije.	IO, NVO	Delimično ispunjeno
Konkretni cilj 1.2 - Povećanje svesti javnosti o zakonskim kaznama koje se odnose na trgovinu ljudima.						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik

1.2.1	Informativna kampanja o zakonskim sankcijama za lica koja počinje nezakonite radnje trgovine ljudima ili bilo koji oblik eksploatacije.	2011-2014	8000	NATC, MUP MP, KP, SSK,		Nije ispunjeno od strane nadležnih organa, a donatori i lokalne nevladine organizacije su imali određene kampanje za podizanje svesti
-------	---	-----------	------	------------------------	--	---

Strateški cilj 2 - Poboljšati efikasnost u sprečavanju trgovine ljudima na svim nivoima obrazovanja.

Konkretni cilj 2.1- Obogatiti obrazovni program odgovarajućim informacijama o sprečavanju trgovine ljudima.

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
2.1.1	Informativni sastanci sa radnom grupom za izradu nastavnog plana i programa o pitanjima trgovine ljudima u cilju sprečavanja fenomena.	2011	400	MONT; MMRG		Delimično ispunjeno
2.1.2	Nabavka nastavnih sredstava u vezi sa pitanjima borbe protiv trgovine ljudima u svim obrazovnim ustanovama (na svim nivoima, uključujući i predškolski uzrast), za nastavnike, đake i učenike.	2012-2014	20000	MONT; MUP; MKOS;	NVO, IO.	Nema podataka
2.1.3	Obučiti nastavnike o korišćenje nastavnih pomagala.	2012-2014	10000	MONT	NVO, IO.	Nema podataka

Konkretni cilj 2.2 Povećati uključivanje ugroženih grupa u neformalnom obrazovanju.

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
2.2.1	Organizovati alternativne načine učenja za ugrožene grupe.	2011-2014		MONT; MED; Opštine	NVO, IO.	Nije ispunjeno, nadležni akteri nisu pružili nikakve informacije o tome da li se bilo šta uradilo po tom pitanju.

2.2.2	Organizovanje stručnih obuka o mogućnostima zapošljavanja.	2011-2014		MONT; MRSZ; MAPL	NVO, IO.	Delimično ispunjeno, nismo dobili statistiku od ključnih aktera.
-------	--	-----------	--	------------------	----------	--

Konkretni cilj 2.3 Efikasno rešavanje problema napuštanja škole.

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
2.3.1	Izdavanje administrativnog uputstva o osnivanju timova za prevenciju i reagovanje protiv napuštanja škole (TPRNŠ)	2011		MONT	NVO, IO	Nije ispunjeno
2.3.2	Formiranje TPRNŠ-a na školskom i opštinskom nivou.	2011-2012		MONT, MED	MED	Nema podataka
2.3.3	Obuka TPRNŠ-a i obezbeđivanje materijala za rad.	2012-2013	8000	MONT, MED	MED	Nije ispunjeno

Strateški cilj 3 - Povećanje ljudskih kapaciteta za sprečavanje trgovine ljudima, kao i međuinstitucionalne saradnje

Konkretni cilj 3.1 Razviti i unaprediti kapacitete državnih institucija na prevenciji trgovine ljudima.

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
3.1.1	Organizovati obuku za opštinske službenike (za MZRU, MED, MDCIS, OSS, tržište rada, socijalne zaštite radnika, zajednice policija, itd)	2011-2014	20.000	MUP, MMRG, MALS, KIPA, MONT	IO, NVO	Delimično ispunjen, ali nemamo podatke o tačnom broju korisnika
3.1.2	Organizovati obuke za službenike institucija na centralnom nivou.	2011-2012		MUP, MMRG	IKAP; IO, NVO.	Delimično ispunjen, ali nemamo podatke o tačnom broju korisnika

Konkretni cilj 3.2 Povećati kapacitete obrazovnih institucija za sprečavanje trgovine ljudima.

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
3.2.1	Organizovati obuke za đake organizacije u okviru škole.	2011-2014	6000	MONT, MUP, MMRG, MZ, MP	IO, NVO.	Nije ispunjeno
3.2.2	Organizovati obuku za nastavnike na svim nivoima douniverzitetskog obrazovanja i školske uprave o pitanjima trgovine ljudima.	2011-2014	8000	MONT, MUP, MMRG, MZ, MP	IO, NVO.	Delimično ispunjeno, ali nemamo podatke o tačnom broju korisnika
3.2.3	Organizovati obuke i informativne sednice sa profesorima Univerziteta u Prištini angažovanim u podučavanju nastavnog kadra.	2011-2014	2000	MONT, MMRG	IO, NVO.	Nema podataka
Konkretni cilj 3.3 - Povećanje kapaciteta nevladinih organizacija i neformalnih grupa za sprečavanje trgovine ljudima.						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
3.3.1	Organizovanje obuke za povećanje kapaciteta nevladinih organizacija i neformalnih grupa za sprečavanje trgovine ljudima.	2011-2014	10000	NATC, MKOS	NVO, IO	Delimično ispunjen, ali nemamo podatke o tačnom broju korisnika
3.3.2	Organizovati „Nacionalnu nedelju prava žrtava krivičnih dela” u tri glavna grada, kao počast žrtvama trgovine ljudima i drugih krivičnih dela.	2011-2014	12000	KPC, NATC, MP, MRSZ, KP	NVO	Ispunjeno ali bez tačnih podataka
3.3.3	Unaprediti veb stranu o borbi protiv trgovine ljudima www.antitrafikimi.com albanskom, engleskom i srpskom jeziku, kako bi se povećala transparentnost prema građanima Kosova.	2011-2014	4500	NATC, MPA	NVO, IO	Web stranica ažurirana
Konkretni cilj 3.4 - Jačanje međuinstitucionalne saradnje i saradnje sa lokalnom zajednicom za sprečavanje trgovine ljudima						

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Nadzornik
3.4.1	Redovni sastanci MMRG u cilju razmene informacija i koordinaciju aktivnosti u borbi protiv trgovine ljudima.	2011-2014		NATC, MMRG	Nema podataka	Nema podataka
3.4.2	Povećanjem zaposlenih u sekretarijatu TIP-a povećava se efikasnost.	2011		NATC	IO.	Nema podataka
3.4.3	Informativna predavanja u zajednici o načinima za rešavanje i sprečavanje trgovine ljudima (kome bi trebalo da prijave, od koga tražiti pomoć, kako postupati kada se identifikuje trgovina ljudima, itd.).	2011-2014		NATC, MMRG	NVO, IO	Nema podataka

2. Zaštita

Strateški cilj 1 - Unaprediti upućivanje i identifikaciju žrtava trgovine ljudima

Konkretni cilj 1.1 - Unapređenje postojećih procedura koje se odnose i na identifikaciju žrtava trgovine ljudima

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
1.1.1	Razmatranje postojećih standardnih operativnih procedura (SOP) i minimalne standarde zaštite za žrtve trgovine ljudima, i izdavanje preporuke za njihove izmenu.	2011-2014		NATC, MUP, MP, MRSZ MZ,	NVO, IO, OEBS, IOM,	Delimično ispunjeno
1.1.2.	Organizovati sastanke o postojećim	2011		NATC, MUP, MP,	NVO, IO, OEBS.	Nema podataka

	procedurama (SOP i MSCVT).			MRSZ MZ,		
1.1.3.	Praćenje i ocenjivanje primene SOP i MSCVT.	2011 – 2014	2000	NATC, sekretarijat		Nema podataka
1.1.4	Obuka relevantnih aktera koji koriste SOP.	2011		NATC, sekretarijat		Nema podataka

Konkretni cilj 1.2 - Povećanje institucionalnih kapaciteta za identifikaciju žrtava trgovine ljudima

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
1.2.1.	Ojačati jedinicu SOS linije pri MP povećanjem broja operatera.	2011 – 2012		NATC & MP, MUP, MZ	OEBS , NVO, IO	Ispunjeno
1.2.2	Obuka osoblja SOS linije o komunikacijskim sposobnostima tokom telefonskih razgovora sa žrtvama trgovine ljudima i žrtvama drugih krivičnih dela, kao i obuka o upravljanju stresom.	2011 – 2012		NATC & MP, MUP, MZ	OEBS , NVO, IO	Nema podataka
1.2.3	Nacrt smernica za operatera SOS linije i izrada smernica za izveštavanje i evidentiranje podataka radi statistike.	2011 – 2012		NATC & MP, MUP, MZ	OEBS , NVO, IO	Nema podataka
1.2.4	Uspostavljanje i jačanje linije za pomoć (SOS), sa profesionalnim osobljem.	2011 – 2012		NATC & MP, MUP	OEBS , NVO IO	SOS linija radi
1.2.5	Organizovati obuku za operatere SOS linije.	2011 – 2012		NATC & MP, MUP	OEBS, IO	Nema podataka
1.2.6	Reklamiranje linije putem medija široj javnosti	2011 – 2012	4000	NATC, MP, MUP, MRSZ, MZ, MONT,	UP, i mediji	Nema podataka
1.2.7	Sprovođenje obuke za razne aktere uključene u THB na identifikaciji žrtava trgovine ljudima	2011 - 2014	8000	NATC, MUP, MP	IO, NVO	Nema podataka

Strateški cilj 2 - Uspešna koordinacija i saradnja u cilju pružanja kvalitetnijih usluga za žrtve trgovine ljudima

Konkretni cilj 2.1 – Sveukupno poboljšanje postojećih zakonskih okvira

	Aktivnost	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
--	-----------	------------------	--------	-------------	----------	-------------

2.1.1.	Procena postojećih zakonskih okvira u cilju utvrđivanja zakonskih nedostataka u vezi sa uslugama za žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2012	2000	NATC, MRSZ, MUP, MONT, MAPL, MZ, MP, MTI, MKOS,	NVO, IO	Nema podataka
2.1.2.	Preispitati i izmeniti postojeće zakone i podzakonske akte koji se odnose na usluge za žrtve trgovine ljudima.	2011-2012		NATC, MRSZ, MUP, MONT, MPL, MZ, MP,	IO, NVO	Nema podataka
2.1.3.	Potpisati zajednički memorandum o razumevanju između MP, Sudskog saveta Kosova i Tužilačkog saveta Kosova kako bi sudski predmeti koji se bave trgovinom ljudima imali prioritet.	2011 - 2013		MP, NATC, SSK ,KPC		Nema podataka
2.1.4.	Potpisati zajednički sporazum o saradnji između MZ, MP, NATC i partnerskih nevladinih organizacija o besplatnim zdravstvenim uslugama za žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2013		MZ, NATC, MP	NVO,	Nije ispunjeno

Konkretni cilj 2.2 - Jačanje mehanizma upućivanja, povećanje institucionalnih kapaciteta i održivih služba žrtvama trgovine ljudima

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
2.2.1.	Vladina podrška struktura koje pružaju usluge žrtvama trgovine ljudima.	2011	40000	NATC, MUP, MRSZ, MONT, MALS, MZ, MP, MTI, MKOS		Delimično ispunjeno
2.2.2.	Izgradnja sigurne kuće visokog stepena bezbednosti.	2011-2014	2.1 Miliona Evra	EC	EC	Delimično ispunjeno

Konkretni cilj 2.3 - Obezbediti održive i dugoročne usluge žrtvama trgovine ljudima

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
2.3.1.	Licenciranje socijalnih usluga i nevladinih organizacija koje pružaju usluge socijalne zaštite (TV)	2011 -2013		MRSZ, DSW, MUP-KP MZ		Nije ispunjeno
2.3.2.	Pružanje psiho-socijalnih savetodavnih	2011 -2014		MRSZ, MZ	NVO, partner	Nema podataka

	usluga porodicama lokalnih žrtava trgovine ljudima.					
Strateški cilj 3 - Održiva reintegracija žrtava trgovine ljudima						
Konkretni cilj 3.1 - Poboljšanje dugoročne usluge reintegracije za žrtve trgovine ljudima						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
3.1.1.	Pružanje usluga rehabilitacije / lečenja i psiho-socijalne zaštite, i utočišta za žrtve trgovine ljudima.	2011 -2014	150.000	MRSZ, MZ, NATC	NVO	Nije ispunjeno
3.1.2.	Obezbediti besplatne usluge i pravno savetovanje za žrtve trgovine ljudima, i obezbediti besplatnu pravnu zaštitu za njih.	2011 -2014		MP /DAAV ²⁵ ,	Komisija za besplatnu pravnu pomoć i lokalni NVO.	Nije ispunjeno
3.1.3.	Obezbediti obrazovne usluge za žrtve trgovine ljudima.	2011 -2014		MONT, NATC, MRSZ	NVO	Nije ispunjeno
3.1.4.	Obezbediti stručnu obuku za žrtve trgovine ljudima.	2011 -2014		MRSZ, NATC, MONT, MTI	NVO,	Nije ispunjeno
3.1.5.	Obezbediti jednake mogućnosti za zapošljavanje za žrtve trgovine ljudima.	2011- 2014		MRSZ, NATC MONT,	NVO,	Nije ispunjeno
3.1.6.	Usluge posredovanja za povratak i dostojanstven prijem žrtava trgovine ljudima u porodici i društvu.	2011 -2014		MRSZ, NATC	NVO,	Nije ispunjeno
3.1.7	Ekonomsko osnaživanje žrtava trgovine ljudima.	2011 -2014		MF,MRSZ, MTI NATC, MAPL	NVO, IO	Nije ispunjeno
Konkretni cilj 3.2 - Koordinacija i saradnja u službi za repatrijaciju stranih žrtava trgovine ljudima						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
3.2.1.	Pružanje usluge repatrijacije stranim državljanima žrtvama trgovine ljudima	2011 - 2014		NATC, MUP, KP, MP, MRSZ, MP i IO		Delimično ispunjeno

²⁵Odeljenje za zalaganje i pomoć žrtvama

Konkretni cilj 3.3 - Koordinacija i saradnja i usluge za premeštanje žrtava trgovine ljudima uključenih u program zaštite svedoka u treće zemlje						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet (E)	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
3.3.1.	Uspostavljanje kontakata i saradnje sa međunarodnim vladinim i nevladinim organizacijama u trećim zemljama za prebacivanje žrtava trgovine ljudima, kao zaštićenih svedoka.	2011 - 2014		NATC, MP, MUP-KP, SSK i KPC		Delimično ispunjeno

3. Istraga i tužilaštvo

Strateški cilj 1 - Unaprediti istražne metode u cilju povećanja efikasnosti borbe protiv trgovine ljudima

Konkretni cilj 1.1 - Razmatranje i izmene zakonskog okvira koji se odnosi na trgovinu ljudima

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
1.1.2	Priprema potpune studije o pravnom okviru koji se odnosi na oblast borbe protiv trgovine ljudima.	2011-2012		MP, NATC, (sekretarijat) KPC, SSK, MUP, KP	NVO, IO	Nema podataka
1.1.3	Na osnovu rezultata studije, zakonske mere koje treba da se preduzmu protiv trgovine ljudima ili poboljšanje podzakonskih akata ili konkretnog pravnog okvira za borbu protiv trgovine ljudima.	2011-2014		MP, NATC, (sekretarijat) KPC, SSK, MUP, KP	NVO, IO	Nema podataka
1.1.4	Izmena i dopuna Krivičnog zakonika i Zakonika o krivičnom postupku.	2011-2012		MP, MUP, SSK, KPC, Skupština Kosova	IO	Ispunjeno
1.1.5	Organizovati seminare za povećanje kazne za prostituciju.			MUP MP SSK		Nema podataka
1.1.6	Usvajanje zakona o zaštiti svedoka, svedoka saradnika i oštećenih lica.	2011-2012		MP, MUP, SSK, KPC, Skupština Kosova		Nema podataka

Konkretni cilj 1.2 - Povećanje institucionalnih kapaciteta policije, tužilaštva i sudova o upotrebi istražnih metoda

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
1.2.1	Opremanje službenika koji se bave istragama o THB-a neophodnim alatima i mehanizmima za borbu protiv trgovine ljudima.	2011-2014	250.000	MUP, KP KPC, SSK	IO, EC	Nije ispunjeno
1.2.2	Objavlivanje i distribucija priručnika i informativnih brošura o trgovini ljudima.	2011-2014	4000	MUP, KPC, SSK, Sud, službenici tužilaštva	IO	Nije ispunjeno

1.2.3	Povećanje broja inspektora zaposlenih i imenovanih u Upravi za organizovani kriminal.			KP		Nema podataka
1.2.4	Specijalizacija sudija i tužilaca o krivičnom delu trgovine ljudskim bićima.	2011-2014		SSK, KPC	ICITAP	Nema podataka
1.2.5	Sprovođenje procene o logističkim potrebama potrebnim da se omoguće sudijama da ostvare svakodnevne zadatke.	2011-2012		MP, sudovi, službenici tužilaštva		Nema podataka
1.2.6	Sprovođenje informativnih sastanka o pravnim pitanjima vezanim za prava i uloge zastupnika žrtava.	2011-2014		MP, KJI, Specijalni tužioci	Ovlašćeni predavači	Nema podataka
1.2.7	Povećanje broja specijalizovanih policajaca, tužilaca i sudija koji rade na pitanjima žrtava trgovine ljudima.	2011-2014		MP, KPC, SSK, KP		Nema podataka
Konkretni cilj 1.3 - Koordinacija i saradnja između Ministarstva unutrašnjih poslova, Policije Kosova, tužilaštva, sudova, carine, Poreske uprave i odgovarajućih inspekcija						
	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
1.3.1	Delotvorna razmena informacija između policije, tužilaštva, sudova, carine, poreske uprave i inspektorata po pitanju trgovine ljudima.	2011-2014		KP, SSK, KPC, KIA, Poreska uprava Kosova		Nije ispunjeno
1.3.2	Uspostaviti procedure obaveznog izveštavanja o krivičnoj istrazi svakog slučaja trgovine ljudskim bićima.	2011- 2014		KPC, SSK i KP		Nije ispunjeno
1.3.3	Razviti pravila i postupke o saradnji, razmenu mehanizama informisanja i upućivanja između carinika, Policije Kosova, Poreske uprave, granične policije i nevladinih organizacija.	2011 2014		Carina, KP, KTA, Granična policija i NVO.	carina, KTA	Nije ispunjeno
1.3.4	Uspostaviti obavezne „posete“ stanica za tužioce koji se bave slučajevima trgovine ljudima, najmanje dva puta nedeljno, u cilju obezbeđivanja kvaliteta sudske kontrole.	2011- 2014				Nema podataka
1.3.5	Redovni sastanci sa Odeljenjem za državljanstvo, azil i migracije (MUP) i Ministarstva rada (MRSZ).			MUP. NATC, sekretarijat, KP, MRSZ		Nema podataka
1.3.6	Obuka policije o novim izmenama u Krivičnom zakoniku i Zakoniku o krivičnom postupku.	2011-2014	8000	KJI, KP, tužilaštvo		Nema podataka

Strateški cilj 2 - Jačanje i razvijanje saradnje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama za borbu protiv trgovine ljudima

Konkretni cilj 2.1- Saradivanje sa drugim državama i međunarodnim organizacijama , Interpola / Europol / EuroJusta / Seci / Fronteks na zajedničkim istragama.

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
2.1.1	Razmena informacije koje se odnose na zajedničke istrage u slučajevima kada je trgovina ljudima teži prekogranične prirode.	2011-2014		MUP, MP,KPC, SSK , KP		Nema podataka
2.1.2	Stvaranje modela izveštavanja kako bi se olakšala međudržavna saradnje na operativnom nivou, između zemalja destinacije, porekla i tranzita za podršku sprovođenja <i>mehanizama trans-nacionalnog upućivanja</i> trgovine ljudima, sa posebnim osvrtom na specijalne mere koje se odnose na decu i prisilni rad.	2011-2012		MUP, MP,KPC, SSK , KP	ICMPD	Nema podataka
2.1.3	Učešće u regionalnim radionicama u cilju jačanja mehanizama trans-nacionalnog upućivanja	2011-2014		MUP, MP,KPC, KJK , KP,	IO, ICMPD,	Nema podataka
2.1.4	Nastavak lobiranja za članstvo Kosova u SECI, EuroJust, Interpol, Europol.			MUP-MPJ-MP-KPC,		Nema podataka
2.1.5	Članstvo Policije Kosova u međunarodnim organizacijama kao što su SECI, EuroJust, Interpol, Europol.	2011-2012		MUP- KP		Nema podataka
2.1.6	Obuka radnika policije, tužilaštva i sudova o sprovođenju mehanizama trans-nacionalnog upućivanja.	2011-2014		MUP, MP,KPC, KJK , KP,	IO,	Nema podataka
2.1.7	Radni sastanci u pojedinim ciljanim zemljama EU u cilju jačanja buduće saradnje vezano za trgovinu ljudima izvan zemalja jugoistočne Evrope.	2011-2014	32000	MUP, KP, MP, SSK, KJI,KPC	IO	Nema podataka
2.1.8	Razviti procedure za vraćanje-primanje žrtava i ekstradiciju žrtava trgovine ljudima u skladu sa međunarodnim procedurama.	2011-2014	5000	MUP, MP,KPC, SSK , KP,	IO	Nema podataka
2.1.9	Organizovanje sastanaka sa predstavnicima zemalja porekla i destinacije žrtava trgovine ljudima.	2011-2014	40000	MUP, MP,KPC, SSK, KP	IO	Nema podataka

Strateški cilj 3 - Povećati efikasnost policije, tužilaštva i sudova da ispita i osudi počiniocce trgovine ljudima**Konkretni cilj 3.1 - Povećanje kapaciteta policije, tužilaštva i sudova**

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
3.1.1	Opremanje tužilaštva, sudova i policije naprednom logističkom opremom u cilju poboljšanja efikasnosti istrage i sudskih postupaka.	2011-2014		MUP, MP, KPC, SSK, KP,	IO,	Nema podataka
3.1.2	Kadrovsko opremanje tužilaštva, policije i sudova	2011-2014		MUP, MP, KPC, SSK, KP		Nema podataka

Konkretni cilj 3.2 - Povećanje institucionalnih kapaciteta tužilaštva i sudova u kažnjavanju počinitelja tih zločina

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
3.2.1	Primena strogih postojećih kazni razvojem politika za odgovarajuće kazne, u skladu sa okolnostima tih krivičnih dela.	2011-2014		SSK, KJI		Nema kompletiranih podataka

Strateški cilj 4 - Oduzimanje imovine stečene od aktivnosti trgovine ljudima i naknade žrtvama trgovine ljudima**Konkretni cilj 4.1: Sprovođenje procedure za oduzimanje imovine trgovaca ljudima**

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
4.1.1	Učiniti da Agencija za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom bude potpuno funkcionalna.	2011-2012		MP		Nema podataka
4.1.2	Praćenje i primena zakonskih odredbi za oduzimanje imovine trgovaca od strane tužilaca i sudija	2011-2014		MUP, NATC, AMA, KPC, SSK, KP		Nema podataka
4.1.3	Praćenje i primena zakonskih odredbi za naknade žrtvama trgovine ljudima od strane sudija i Agencije za upravljanje zaplenjenom i konfiskovanom imovinom (AUZKI)	2011-2014		SSK, KP, AUZKI, NATC		Nema podataka

Strateški cilj 5 – Odgovarajući i nediskriminatorski tretman žrtava trgovine ljudima**Konkretni cilj 5.1 - Primena standardnih procedura za žrtve trgovine ljudima u skladu sa lokalnim zakonima i međunarodnim standardima**

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
5.1.1	Obezbediti formular i obavesti o pravima žrtava trgovine ljudima.	2011-2014		KP, Sudovi, Tužilaštvo		Nema podataka
5.1.2	Obezbediti zaštitu žrtava/sprovesti procenu rizika za žrtve i njihove porodice.	2011-2014		KP- SWC, KPC, MP, SSK		Nema podataka

Strateški cilj 6 - Stručno usavršavanje i obuka**Konkretni cilj 6.1 - Obuka policije, tužilaca, sudija, itd.**

	Aktivnosti	Vremenski period	Budžet	Odgovornost	Partneri	Pokazatelji
6.1.1	Zajednička obuka policije, tužilaca i sudija o istražnim postupcima u slučajevima trgovine ljudima.	2011-2014	20000	MUP, KP, MP SSK, KJI	IO, ICITAP	Nema podataka
6.1.2	Zajednička obuka policije, tužilaca i sudija o konfiskaciji imovine.	2011-2014	16000	MUP, KP, MP, SSK, KJI,	IO, ICITAP	Nema podataka
6.1.3	Zajednička obuka tužilaca i sudija o donetim presudama.	2011-2014		SSK, KJI	IO	Nema podataka
6.1.4	Zajednička obuka policije, tužilaca i zastupnika žrtava o identifikaciji žrtava trgovine ljudima	2011-2014	16000	MUP, KP, SSK, KJI, MP,	IO	Nema podataka
6.1.5	Zajednička obuka policije, tužilaca i sudija o kompleksnim slučajevima trgovine ljudima	2011-2014	20000	MUP, KP, MP SSK, KJI, KPC	IO,	Nema podataka
6.1.6	Obuka o Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima i pravosudnim praksama Evropskog suda za ljudska prava, kao i o Konvenciji Saveta Evrope o trgovini ljudskim bićima i vodećim principima, koji su korisniji od opštih obuka prema međunarodnoj konvenciji o ljudskim pravima.	2011-2014	10.000	MUP-MP.	IO, EC	Nema podataka
6.1.7	Organizacija obuka za nove angažovane sudije i tužioce o borbi protiv trgovine ljudima.	2011-2014	10.000	MP, KJI, KPC, SSK,	IO	Nema podataka

6.1.8	Sprovođenje informativnih sastanka o pravnim pitanjima kao što su nove promene u Krivičnom zakoniku ili krivičnom postupku za tužioce i sudije u odnosu na prava žrtava, ulogu zastupnika žrtve kao i post-traumatskih poremećaja žrtava.			MP, SSK, KPC, KJI		Nema podataka
6.1.9	Ažuriranje spiska prevodilaca licenciranih od strane Okružnog suda, kada je neophodno. Ocenjivanje postojećih prevodilaca.			MP, SSK, KPC, KJI		Delomično ispunjeno
6.1.10	Obuka PK o amandmanima donetim na KZ i ZKP.	2011-2014	10.000	KJI, KP, KPC		Nema podataka
6.1.11	Definisanje procedura obaveznog izveštavanja od strane tužilaštva i sudova u vezi sa svakim slučajem trgovine ljudima	2011-2014		KPC,SSK		Nema podataka

4. Zaštita dece

Strateški cilj 1 - Unapređenje sistema identifikacije i sistema ranog upućivanja dece žrtava (na opasnost) i potencijalnih žrtava trgovine ljudima, kao i podizanje svesti društva o trgovini decom.

Konkretni cilj 1.1 - Pregled i funkcionalizacija aktuelnog zakonodavstva i politike za identifikaciju dece žrtava trgovine ljudima

	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
1.1.1	Usvajanje Zakona o douniverzitetskom obrazovanju i praćenje njegovog sprovođenja.	2011-2014		MONT, MED	Opštinske direkcije za obrazovanje	Delimično završeno
1.1.2	Realizacija zakona o jačanju i učešću mladih osoba	2011-2014		MKOS	MYSD	Nezavršeno
1.1.3	Realizacija postojećih strategija koje imaju uticaj na interes dece	2011-2014		Centralne i lokalne institucije.	IO	Nezavršeno

Konkretni cilj 1.2 - Unapređenje kapaciteta relevantnih institucija (vladinih i nevladinih) za ranu identifikaciju dece u riziku od trgovine ljudima i žrtve trgovine ljudima

	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
1.2.1	Istraživanje faktora rizika trgovine ljudima i nivoa svesti društva o trgovini decom.	2011-2014		MUP, NATC GNKT, MRSZ	NVO , IO,	Nezavršeno
1.2.2	Organizovanje radionica o izmeni člana 202 o dečijoj pornografiji u Krivičnom zakoniku Kosova, u skladu sa zakonskim uputstvima Međunarodnog centra za zaštitu dece i nestale dece (ICPMC).	2012		NATC,MD KPC, SSK	NVO , IO,	Nezavršeno
1.2.3	Obuke o problemima u vezi sa dečjom pornografijom i sprovođenje zakona u ovoj oblasti	2012-		NATC,MD, SSK, MUP, KPC	ICITAP	Nema podataka
1.2.4	Uspostavljanje održivosti uvođenjem promena izvršenih u nastavnom planu i programu od <u>IGJK KKSPEZH</u> .			MONT		Delimično završeno
1.2.5	Obuka državnih institucija (škole, organizacije dece, NJDNJK, MED, DSH, MISD, DMS, inspektori rada, trgovine i sanitarni inspektori, policija, institucije na centralnom nivou, itd.) za ranu identifikaciju potencijalne dece žrtava.	2011-2014		NATC- GNKT	NVO , IO,	Delimično završeno
1.2.6	Obuke nevladinih organizacija (omladinskih centara, omladinskih organizacija, NVO) i zajednice o trgovini decom i ranoj identifikaciji dece.	2011-2014		GNKT MKOS	NVO , IO,	Delimično završeno
Konkretni cilj 1.3 - Jačanje i koordinacija među nadležnim institucijama (vladinim i nevladinim) u rešavanju predmeta						

	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
1.3.1	Formiranje među-institucionalnih koordinacionih grupa na lokalnom nivou za zaštitu dece i njihovi redovni sastanci	2011-2014		NATC,MUP, GNKT, MALS, MRSZ	NVO, IO ,	Nezavršeno
1.3.2	Obuke koordinacionih grupa o zaštiti dece, sa posebnim osvrtom na aspekt identifikacije, prevencije, sa preporukom i zaštitom dece od trgovine ljudima.	2011-2014		NATC,MUP, GNKT, MALS	NVO,IO,	Nema podataka
Konkretni cilj 1.4 - Povećanje svesti svih društvenih kategorija u vezi sa opasnostima trgovine decom.						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
1.4.1	Informativna kampanja o opasnostima trgovine decom.	2011-2014		NATC, MUP, MONT, MALS, MKOS, MRSZ, opštine	NVO , IO,TDH	Delimično završeno
1.4.2	Debate, okrugli stolovi, predavanja koja organizuju deca po pitanju borbe protiv trgovine ljudima.	2011-2014		MRKS, MRSZ	Organizacije dece, organizacije mladih	Delimično završeno
Strateški cilj 2 - Unapređenje sistema za zaštitu dece od rizika od trgovine ljudima i žrtvama trgovine ljudima na koordiniran način između nadležnih institucija imajući u vidu najbolje interese dece.						
Konkretni cilj 2.1 - Usklađivanje nacionalnog pravnog okvira u skladu sa međunarodnim pravom i usvajanje novih međunarodnih politika u pogledu zaštite dece u riziku od trgovine ljudima i deteta žrtve trgovine ljudima.						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
2.1.1	Sprovođenje studije o unutrašnjem krivičnom	2011 – 2013		NATC , MD	IO, NVO	Nema podataka

	zakonodavstvu koje reguliše zaštitu dece od zlostavljanja, lošeg postupanja i eksploatacije.					
2.1.2	Na osnovu rezultata pomenutog istraživanja, preduzimanje zakonskih inicijativa za borbu ili poboljšanje podzakonskih akata ili određenih članova zakonskog okvira za borbu protiv trgovine ljudima.	2012 – 2013		NATC , MD	IO,NVO,	Nema podataka
Konkretni cilj 2.1 - Usklađivanje nacionalnog pravnog okvira u skladu sa međunarodnim pravom i usvajanje novih međunarodnih politika u pogledu zaštite dece od riziku od trgovine ljudima i deteta žrtve trgovine ljudima.						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
2.2.1	Unapređenje standarda za zaštitu dece, žrtava trgovine ljudima.	2011 - 2013		Grupa za direktnu pomoć		Nema podataka
2.2.2	Licenciranje pružalaca socijalnih usluga	2012 - 2013		MRSZ,NATC	IO	Nezavršeno
2.2.3	Održiva finansijska podrška za sigurne kuće koja pružaju usluge za decu u riziku od trgovine ljudima i decu žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2014	250.000	MRSZ,MALS		Nema podataka
2.2.4	Pružanje usluga u okviru sigurnih kuća na osnovu minimalnih standarda zaštite za žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2014		MRSZ,Sigurne kuće		Delimično završena zbog nedostatka sredstava
2.2.5	Uključivanje dece žrtve trgovine ljudima u hraniteljskim porodicama.	2011 - 2014		MRSZ ,CSW opštine	NVO	Nema podataka
2.2.6	Funkcionalizacija polu-samostalnog života.	2011 - 2014		NATC, GNKT,MRSZ	IO,NVO,	Nema podataka
2.2.7	Praćenje kvaliteta usluga, kao i praćenje dece tokom određenog vremena kako bi se vratila svojim	2011- 2014		NATC		Nema podataka

	porodicama					
Strateški cilj 2.3. - Jačanje koordinacije između nadležnih institucija (vlada, NVO) u upravljanju slučajeva dece od rizika i dete žrtava trgovine ljudima, uz učešće same dece.						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
2.3.1	Potpisivanje memoranduma o razumevanju između nadležnih državnih institucija i nevladinih organizacija o pružanju usluga za decu u riziku i decu žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2014		NATC, MZ,MRSZ,MD,MKOS	NVO	Nema podataka
2.3.2	Unapređenje koordinacije upravljanja predmetima na lokalnom nivou između vladinih i nevladinih institucija.	2011 – 2014		NATC, opštinske uprave, policija, žrtve zagovornici i nevladine organizacije		Nema podataka
Konkretni cilj 2.4 - Funkcionalizacija i promocija dugoročnih programa reintegracije iz nadležnih ustanova za decu pod rizikom i decu žrtve trgovine ljudima, uz učešće same dece.						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
2.4.1	Uključivanje u obrazovanje dece u riziku i dece koja su žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2014		MONT, opštine, Centri za socijalni rad	NVO,TDH	Nema podataka
2.4.2	Pružanje stručnih kurseva za decu u riziku i decu žrtve trgovine ljudima	2011 - 2014		MONT, MRSZ, DRZ	NVO	Nema podataka
2.4.3	Realizacija porodičnog savetovanja za porodice sa decom u riziku i decu žrtve trgovine ljudima.	2011 - 2014		CSW, MV	NVO, TDH	Nema podataka

Konkretni cilj 2.5 - Unapređenje koordinacije za usluga repatrijacije dece žrtve trgovine ljudima						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
2.5.1	Jačanje za sprovođenje mehanizama trans-nacionalnog upućivanja za žrtve trgovine ljudima	2011 - 2014		NATC, MUP, MPJ,GPNKT	NVO	Nema podataka
2.5.2	Praćenje sprovođenja MTU	2012 - 2014		NATC,		Nema podataka
Strateški cilj 3 - Unapređenje proaktivne i reaktivne istražnih tehnika u cilju povećanja efikasnosti u borbi protiv trgovine decom u kontekstu organizovanog kriminala.						
Konkretni cilj 3.1 - Poboljšanje i unapređenje pravnog okvira i usklađivanje sa direktivama EU						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
3.1.1	Izmena i dopuna Zakona o maloletničkom pravosuđu	2012-2014		MD, MUP, KGJK, KPC	IO	Nema podataka
3.1.2	Izmena i dopuna Zakona o upravljanju oduzetom ili konfiskovanom imovinom u cilju stvaranja fonda za kompenzaciju žrtvama.	2012-2014		MD, MUP, KSS , KZK , Skupština Kosova	IO	Nema podataka
3.1.3	Stvaranje mogućnosti za razgovor sa decom žrtvama u ambijentu koji im odgovara.	2011-2014		NATC,PK, SSK, KPC,		Nema podataka
3.1.4	Funkcionalizacija registra psihologa u sudovima radi njihovog učešća u toku sudskih zasedanja, kada se radi o deci.	2011-2014		MD, SSK, KPC, MZ		Nema podataka
Konkretni cilj 3.2 - Koordinacija usluga smeštaja za treće zemlje za decu žrtve trgovine ljudima						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik

			(E)			
3.2.1	Potpisivanje zajedničkih sporazuma sa trećim zemljama za smeštaj dece žrtava	2011-2014		NATC, MUP, MD, MPJ		Nema podataka
Strateški cilj 4 - Unapređenje efikasnosti policije, tužilaštva i sudova za istragu i krivično gonjenje počinitelja trgovine ljudima						
Konkretni cilj 4.1 - Izgradnja kapaciteta za policiju, tužilaštva i sudova						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
			(E)			
4.1.1	Sprovođenje sistematskih specijalističkih obuka za policiju, sudije, tužioce za konkretan tretman žrtava trgovine decom, u skladu sa standardima, SOP i prihvaćenim smernicama.	2011-2014		NATC, SSK, KPC, PK		Nema podataka
4.1.2	Podizanje kapaciteta odseka za zaštitu maloletnika u državnoj policiji, kroz zajedničke obuke sa drugim akterima u cilju identifikacije, koordinacije i upućivanja slučajeva trgovine decom policijskim jedinicama za borbu protiv trgovine ljudima	2011-2014		SSK, KPC, MD		Nema podataka
4.1.3	Poboljšanje kroz treninge, kapacitete radnika centara za socijalni rad, medicinskog osoblja javnih zdravstvenih ustanova, agencije za zapošljavanje u cilju identifikacije potencijalnih slučajeva dece žrtava trgovine ljudima.	2011-2014		MP, MZ, MPL		Nema podataka

4.1.4	Objavljivanje priručnika i brošura o trgovini decom	2011-2014		NATC, MUP,	IO. NVO. TDH, KE	Nema podataka
4.1.5	Specijalizacija sudija i tužilaca o problemu trgovine decom.	2011-2014		Sudski savet , Tužilački savet		Nema podataka

Aneks br. 3: NSAPPTLJ – Akcioni plan 2011-2014
Praćenje pokazatelja aktivnosti sprovedenih tokom 2011. godine

Strateški cilj 1. Stvaranje sveobuhvatnih i efikasnih mehanizma za sprečavanje nasilja u porodici do 2014. godine						
Konkretni cilj 1.1 Razviti politike na centralnom i lokalnom nivou za prevenciju, zaštitu i pružanje usluga žrtvama i počiniocima nasilja u porodici						
	Aktivnosti	Rokovi	Budžet (E)	Odgovornosti	Akteri	Nadzornik
1.1	1. Razvoj programa za psihologe u školama 2. Razvoj programa za socijalne radnike, MPLS je od 2006. izradilo stručni priručnik za socijalne radnike, „Odgovor na slučajeve nasilja u porodici“ koji je pripremila MRSZ u saradnji sa OEBS-om.	2011-2012	7000€ BKK 70.000€	MONT, MED, Radne grupe, MRSZ		Delimično završeno
1.1	Učešće od 80 pedagoga i psihologa u opštini	2011-12	34.560€ KBK	MONT, opštine, opštinske uprave za obrazovanje		Nema potpunih podataka
1.1	Uključivanje nastavnog plana i programa sa temama o nasilju u porodici i porodičnim odnosima u Odeljenju za psihologiju	2011-12	21.600€ Univerzitet	Filozofski fakultet		Završeno
Konkretni cilj 1.2. Povećanje svesti društva o nasilju u porodici						
1.2	Organizacija medijskih kampanja na temu nasilja u porodici	2011-2014	29.900€	MALS, MP, donatori, NVO, mediji		Delimično završeno

1.2	Okrugli stolovi sa učešćem zajednice i relevantnih subjekata (mediji, lokalne i centralne institucije, nevladine organizacije)	2011-14	1.000€ po godini	MP, centralne i lokalne institucije (Ministarstva i opštine) NVO, donatori, mediji		Delimično završeno
Konkretni cilj 1.3.						
Uspostavljanje mehanizama za obrazovanje i podizanje svesti mladih ljudi o nasilju u porodici						
1.3	Uvrstiti u sadržaj televizijskih i radio emisija za decu pitanje nasilja u porodici.	2011-13	Nema troška	Mediji, novinari, donatori (UNICEF, UNDP, UNIFEM) MKOS, pozorišta, GEA, Nezavisna komisija za medije		Nema podataka
Konkretni cilj 1.4						
Poboljšati prijavljivanje nasilja u porodici						
1.4	Unapređenje postojeće baze podataka uključujući i druge institucije, osim MRSZ i MP	2012-14	150.000€ Donatori	Policija, tužilaštvo, sudovi, centri za socijalni rad, prihvatilišta, Ministarstvo pravde, Ministarstvo zdravlja, donatori.		Nije realizovan
1.4	Edukacija stanovništva za prijavljivanje nasilja u porodici	2011-13	Nema troška	GEA, mediji, škole, opštine,		Delimično završen
1.4	Informisanje stanovništva o institucijama kojiima bi trebalo da prijave nasilje	2011-13	Nema troška	Policija, MP, medijim komisija za pravnu pomoć, škole, centri za socijalni rad, opština, donatori.		Delimično završen
1.4	Uspostavljanje kapaciteta PK za promenu pristupa nasilju kao fenomenu, žrtvama i počiniocima	2011-13	Nema troška	Policija		Delimično završen
Strateški cilj 2. Postići obezbeđivanje efikasnih mehanizama za zaštitu žrtava nasilja u porodici do 2013. godine						
Konkretni cilj 2.1 Obezbediti efikasne usluge fizičke zaštite žrtava nasilja u porodici na celoj teritoriji Kosova.						
2.1	Sprovesti studiju o mapi pokrivenosti usluga za žrtve nasilja	2011-13	25.000€ NVO Donatori	GEA, Policija, sigurne kuće, u saradnji sa institucijama, NVO-a, donatori.		Delimično završeno, Mapa je pripremljena, podaci o vrstama usluga koje pružaju, ali nije

						spovedeno ispitivanje. www.hapisyte.org
2.1	Izgradnja socijalnih stanova za smeštaj i zaštitu žrtava nasilja u porodici u regionu Prištine i Prizrena	2011-14	500.000€ Donatori Opštine MF	Ministarstvo finansija , opština, donatori		Nije završen zbog nedostatka sredstava.
2.1	Uspostavljanje mehanizama saradnje između opština za stambeno zbrinjavanje žrtava nasilja u porodici	2011	Bez troškova, sigurne kuće, Opštine.	Opština Sigurne kuće		Sporazum o razumevanju - završen
Konkretni cilj 2.2						
Izgradnja kapaciteta aktera (policija, tužilaštvo, sudovi i centri za socijalni rad), za tretman nasilja u porodici						
2.2	Organizovanje obuka za (oko 150 učesnika) sudije, tužioce, policiju, zastupnike žrtava, zdravstvene i socijalne radnike, radnike u obrazovanju, službenike za pravnu pomoć.	2011-14	200.000€ Donatori Resp. Institut 11.734€	IKAP GEA Kosovski sudski savet Kosovska policijska akademija Centralne Institucije Donatori		Delimično završen
2.2	Opremanje neophodnim sredstvima (komunikacija, vozila i telefoni) za tretman slučajeva nasilja u porodici.	2011-14	100.000 €	MF Policija, Opštine, Donatori (UNDP) Privatni Operator, MP MAP		Delimično završeno, ali bez podataka.
2.2	Stvaranje dovoljnog prostora za tretman žrtava od prijave na suđenje	2012-13	92.000€ po godini	MEF MRSZ, MP policija, sudovi, tužilaštvo, centri za socijalni rad, NVO		Nema podataka
Konkretni cilj 2.3 Pružanje besplatne pravne pomoći žrtvama nasilja u porodici						
2.3	Priprema brošura, letaka koji informišu građane o besplatnoj pravnoj pomoći	2011-2013	5.000€po godini	Komisija za besplatnu pravnu pomoć		Nema podataka
2.3	Potpisivanje sporazuma o saradnji između institucija uključenih u tretman žrtava nasilja	2011-13	Nema troškova	Komisija za besplatnu pravnu pomoć Institucije NVO		Nema podataka
2.3	Izrada standardnih operativnih procedura za tretman žrtava	2011	12.000€ Donatori	MD		Završeno

	nasilja					
2.3	Izrada minimalnih standarda za pružanje usluga žrtvama nasilja u porodici, MRSZ	Evropska komisija		MRSZ (Radne grupe, uključujući centralne institucije i eksperte)		Delimično završeno
Strateški cilj 3.						
Obezbeđivanje efikasnih usluga rehabilitacije i reintegracije žrtava i počinitelaca nasilja na celoj teritoriji Kosova i održiva reintegracija žrtava nasilja u porodici						
Konkretni cilj 3.1 Uspostavljanje i jačanje kapaciteta zdravstvenih radnika i centara za socijalni rad za pružanje usluga žrtvama nasilja u porodici						
3.1	Izrada medicinskog protokola za tretman žrtava nasilja u porodici	2011-14	40.000 €	MZ, stručnjaci, NVO, donatori		Nezavršeno
3.1	Obuka zdravstvenih radnika o tretmanu žrtava nasilja u porodici <i>(Obuka zdravstvenih radnika o tretmanu žrtava nasilja u porodici)</i>	2011-14	200.000€	MZ NVO		Nezavršeno
3.1	Obuka medijskog osoblja za bavljenje nasiljem u porodici	2011-14	80.000€	Udruženje novinara, NVO, stručnjaci, donatori		Nema podataka
3.1	Obuka socijalnih radnika iz centara za socijalni rad za bavljenje nasiljem u porodici	2011-14	Nema troška	Centri za socijalni rad, NVO, donatori		Delimično ispunjeno
Konkretni cilj 3.2						
Uspostavljanje politika ekonomske podrške žrtvama i počiniocima nasilja.						
3.2	Izrada ekonomskih programa u saradnji sa drugim donatorima i privatnim operaterima, bankama i preduzećima	2012-2014		MER, MTI, MF, GEA Donatori		Nema podataka
Konkretni cilj 3.3 Uspostavljanje i jačanje socijalnih usluga (zdravstvo, socijalne, ekonomske, pravne) za žrtve i počiniocima nasilja u porodici						
3.2	Besplatna dijagnoza žrtava nasilja u porodici smeštenih u sigurnim kućama	2011-14	Nema troška	MZ, sigurne kuće, donatori, privatni operateri		Delimično završeno

3.2	Zdravstvene i socijalne usluge za osobe sa invaliditetom, žrtve nasilja u porodici	2011-14	Nema troška	NVO, MZ, Donatori, centri za mentalno zdravlje		Delimično završeno
3.2	Stručna obuka za žrtve nasilja u porodici	2011-13	40.000€po godini	MRSZ MONT NVO, centri za socijalni rad, donatori, firme, centri za profesionalnu edukaciju		Nema podataka
3.2	Posredovanje u zapošljavanju za žrtve nasilja u porodici	2011-13	Nema troška	DRZ-MRSZ, regionalni službenici		Nema podataka
3.2	Socijalne usluge za žrtve treba da se ujedine sa programima hraniteljskih porodica	2011-13	Nema troška	Centri socijalne službe, SOS sela – programi hraniteljskih porodica, donatori		Nema podataka

Strateški cilj 4.

Pružanje usluga rehabilitacije/medicinskog i psiho-socijalnog tretmana, zbrinjavanje žrtava, kao i pravne zaštite žrtava nasilja u porodici

4.1.1	4.1.1 Pružanje usluga psiho-socijalne rehabilitacije u okviru sigurne kuće za žrtve nasilja u porodici	2011-14	800.000€	MRSZ , NVO - sigurne kuće, opštine, centri za socijalni rad		Nema podataka
4.1.2	Pružanje besplatne pravnih i savetodavnih usluga za žrtve nasilja u porodici, kao i pružanje besplatne pravne zaštite.			Ministarstvo pravde – zastupnici žrtava, policija, sudovi, CSR		Delimično završeno
4.1.3	Pružanje obrazovnih usluga za žrtve nasilja u porodici	2011-14		MONT, direktori odeljenja za obrazovanje u opštinama , CSR		Nema podataka
4.1.4	Pružanje usluga stručnog usavršavanja žrtava nasilja	2011-14		MRSZ - DRZ , Regionalne kancelarije za zapošljavanje		Nema podataka